

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3088/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	404
3089/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	407
3090/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	410
3091/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	415
3092/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	418
3093/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	422
3094/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	426
3095/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	430
3096/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	435
3097/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	439
3098/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	442
3099/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	447
3100/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	450
3101/2023. (III. 1.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	453

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3088/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.284/2022/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Kallainé dr. Csilléry Alexandra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Kfv.IV.37.284/2022/2. számú végzésével, illetve a Fővárosi Törvényszék 11.K.702.608/2021/34. számú ítéletével szemben, s kérte a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján pedig a helyi önkormányzatok adósságrendezi eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvény végrehajtásának egyes kérdéseiről szóló 95/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet és a felszámolók névjegyzékéről szóló 114/2006. (V. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 151/2020. (IV. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módosító Korm. r.) által beiktatott egyes rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó gazdasági társaság előadta, hogy mint korábban is felszámolói tevékenységet folytató vállalkozás az új felszámolói névjegyzékbe való felvételre kiírt nyilvános pályázati felhívásra benyújtotta a pályázatát és kérte a felvételét. Kérelmét az eljáró hatóság (Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága) elutasította, mert az indítványozó nem érte el a névjegyzékbe való bekerüléshez szükséges minimális pontszámot. Az indítványozó keresetet nyújtott be, s kérte a kérelmét elutasító hatósági határozat, valamint a határozat kijavítása iránti kérelmét elutasító végzés, továbbá az iratbetekintési jog gyakorlásával kapcsolatos végzés bírósági felülvizsgálatát. A Fővárosi Törvényszék 11.K.702.608/2021/34. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Ezt követően az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben. A Kúria Kfv.IV.37.284/2022/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [3] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérelmezte a felszámolók névjegyzékéről szóló 114/2006. (V. 12.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: Korm. r.) a Módosító Korm. r. által beiktatott egyes rendelkezéseit. Állítása szerint a Korm. r. 3. § (5) bekezdése „a szempontrendszer megváltoztatását pontatlanul és felületesen tartalmazza ezzel a tisztességes verseny és elbírálás szabályait lehetetlenítette.” Állította továbbá, hogy a Korm. r. 3. § (6) bekezdésének *d)* és *di)* pontja „a tisztességes piaci verseny, az összemérés elvét jelentősen sértő, a felszámolói tevékenységgel szemben támasztott követelmények kijátszását megteremtő lehetőséget teremtett meg.” Kifogásolta továbbá a Korm. r. 4. § (1a) bekezdését, mely többek között arról rendelkezik, hogy a „pályázó nyilvántartásba vételével kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárásban más pályázókat az ügyféli jogállás nem illeti meg”. Ez az indítványozó szerint „a pályázók ügyféli jogoktól történő teljes megfosztást tartalmazza”, ezért „sérti az Alaptörvény általános értékek védelmére (I. cikk) vonatkozó garanciális szabályok mellett a M) cikk (1) és (2) bekezdését a tisztessége gazdasági verseny szabályainak feltételei megtartása és ellenőrizhetősége

vonatkozásában, illetve a tisztességes verseny megtartásának feltételei az ellenőrzését is lehetetlenné teszi.” Ezen túlmenően az indítványozó a panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdését is felsorolta az általa sérelmezett jogszabály-módosítással sértett „Alaptörvényi normák” között.

- [4] Az indítványozó állította továbbá: „Az ítélettel különösen sérült alaptörvényi rendelkezések (amelyek sérelmét már a keresetben is tételesen felhívtuk) az Alaptörvény M) cikkének (1)–(2) bekezdése továbbá a XXIV. cikkének (1) (2) bekezdései (más egyéb, nem alaptörvényben foglalt de jelentős jogszabályok sérelme mellett, a Bíróságokkal kapcsolatos 28. cikke is.” Előadta: „A megsemmisítés tárgyát képező, álláspontunk szerint Alaptörvény ellenes ítélet egyidejűleg hagyta jóvá és érdemben nem is volt hajlandó vizsgálni) az Alaptörvény M) cikkének (2) §-ben meghatározott tisztességes gazdasági verseny megsértésének fennállását, a vállalkozási szabadságot és versenyt alapvetően sértő közigazgatási eljárás lefolytatását és az annak alapján hozott jog és érdeksérelmet eredményező döntést, továbbá a – közigazgatási eljárás során érvényesülő hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megszegését és kijátszását, illetve annak gyakorlati »megvalósítását« a konkrét ügyben. Összefoglalóan az ítélet ténylegesen – a rendeleti korlátokra (iratbetekintés hiánya, más pályázat tartalmi vizsgálatának hiánya stb.) elfogult és jogtalan előnyben részesítést sorozatban megvalósító döntést hozott.”
- [5] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [7] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2022. május 10-én vette át, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2022. július 6-án – a törvényes határidőn belül – elektronikus úton terjesztette elő) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [9] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [26. § (1) bekezdés a) pont; 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjával, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvényben biztosított jogot nem rögzítő 28. cikke sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő. Az indítványban megjelölt keretek között az M) cikk (1) és (2) bekezdése sem alapjogot tartalmaz, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {3141/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3135/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3200/2022. (IV. 29.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alaptörvény I. cikke önmagában szintén nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [10] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja értelmében az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott szabályával. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, az indítványozó ugyanis alkotmányossági érvelést tartalmazó egyértelmű indokolást nem adott elő azt érintően, hogy miért tartja a Korm. r.-nek a panaszban megjelölt több rendelkezését, illetve a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény XXIV. cikk (1), illetve (2) bekezdésébe ütközőnek. Így e részében az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményének nem tesz eleget, ezért érdemben nem vizsgálható.
- [11] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pontjában és az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglaltaknak, részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1702/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a fegyveres és a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálat elismerése céljából megállapított szolgálati juttatásról szóló 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 11. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz indítvány az alábbiak szerint foglalható össze.
- [2] Az indítványt egy magánszemély terjesztette elő, aki a panasz szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Navtv.) hatálya alá tartozó pénzügyőri státuszú foglalkoztatott. Az indítványozó az Alkotmánybírósághoz 2022. június 28-án érkezett alkotmányjogi panaszában a fegyveres és a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálat elismerése céljából megállapított szolgálati juttatásról szóló 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 11. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az R. 2021. december 31. napján lépett hatályba. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [3] Az indítványozó előadta a benyújtás formai és tartalmi követelményeire vonatkozó érveit.
- [4] 1.1. A panasz szerint az R. a hivatásos szolgálatot ellátó személyek részére Magyarország biztonsága érdekében végzett munkájuk elismeréseként egyszeri szolgálati juttatás kifizetését rendelte el. Az R. hatálya – az 1. § c) pontja szerint – kiterjed a Navtv. hatálya alá tartozó pénzügyőri státuszú foglalkoztatottakra a 11. § szerinti szűkítéssel: a Navtv. hatálya alá tartozó pénzügyőri foglalkoztatottak közül csak a pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatott jogosult a szolgálati juttatásra. A közvetlen érintettségére vonatkozóan a következőket adta elő: „Indítványomhoz csatolom a kinevezési okirataimat (3db időrendi sorrendben), melyekből látható, hogy nem a pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak közé tartozom, hanem a tisztviselői munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak közé. Egyidejűleg tájékoztatom a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy ezzel egyidejűleg ugyanolyan feladatot, munkakört látok el, mint azok a kollégáim, akik pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak.” Az alkotmányjogi panasz ez utóbbival kapcsolatban részletes előadást tartalmaz.
- [5] 1.2. A panasz érdemi indokolásában az Alaptörvény II. és XV. cikkéhez kapcsolódó alkotmánybírósági határozatokat – köztük az *ex gratia* juttatásokkal foglalkozó 32/2015. (XI. 19.) AB határozatot – idézett fel. A panasz szerint „a[z R.] támadott 11. §-a által kialakított szabályozás és az abban foglalt megkülönböztetés mindenfajta objektív alapot nélkülöz, önkényesen tesz különbséget személyek és személycsoportok között, azaz [...] alaptörvény-ellenes. Az objektív indok hiányában a megkülönböztetés [...] önkényes, az önkényes megkülönböztetés pedig ellentétes az Alaptörvény XV. cikkével, valamint a már hivatkozott I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási teszt szabályaival. Sérti a megfelelő indokok nélkül alkalmazott megkülönböztetés az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogot is. [...] Utóbbi azzal is alátámasztható, hogy a szolgálatot ellátó személyektől teljesen független körülmény az, hogy éppen milyen munkaköri besorolás alapján látják el ugyanazt a feladatot vagy feladatkört. Sérti az emberi méltóság alaptörvényi követelményét a szabályozás amiatt is, hogy az összehasonlítható helyzetben levő csoportok közötti indokolatlan eltérés alkalmazása olyan mértékű vagyoni hátrányt okoz az egyik csoportba tartozó személyeknek, ami megalázó, és egyértelműnek tekinthető, hogy a jogalkotó nem az alapjog alanyaiként, hanem az állami cselekvés tárgyaként kezelte az adott körbe tartozó érintetteket. Az okozott vagyoni hátrány lelki jellegű sérülést is okoz e személyeknek, továbbá nem érthető, miért kezeli őket másként a rendelet támadott szabálya, ami az állami döntéshozatal

korrektsége, a jogalkotás tisztességes eljárása és tartalma vonatkozásában is kétséget ébreszt bennük, és a másik, a juttatásra jogosult csoporthoz képest lealacsonyítónak, megalázónak gondolják, és azt érzik, hogy a másik csoportba tartozóknál kevesebbet érő, kisebb értékű emberek.”

- [6] 2. Az Alkotmánybíróság ezen az alkotmányjogi panaszon kívül másik két, csaknem teljesen azonos tartalmú alkotmányjogi panaszt is nyilvántartásba vett IV/1511/2022. és IV/1516/2022. ügyszám alatt. Az Alkotmánybíróság a két másik, határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszt a jelen üggyhöz egyesítette [Abtv. 58. § (2) bekezdés]. Ezek az alkotmányjogi panaszok a tartalmuk szerint alkotmányjogi szempontból azonosak, mindegyik indítványozó igazolta az Abtv. szerinti érintettségét [26. § (1)–(2) bekezdés].
- [7] 2.1. Az Alkotmánybírósághoz további – az alkotmányjogi panaszok szerint a NAV-nál foglalkoztatott, vagyis érintett – 534 indítványozótól érkezett az R. 11. §-a ellen az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül alkotmányjogi panasz. Ezeket az Alkotmánybíróság a IV/1516/2022. ügyszám alatt kezeli. Ezek a további indítványok – amelyeket ugyanaz a jogi képviselő nyújtott be, mint aki a IV/1516/2022. ügyszám alatt nyilvántartásba vett indítvány indítványozóját is képviseli – azonosak a IV/1516/2022. számú ügyben érkezett indítvánnyal. A beadvány szerint a jogi képviselő „a jelen beadványhoz 1-539. sorszám alatti mellékletként csatolt ügyvédi és az 540. sorszámú mellékletként csatolt külön iraton (megbízók listája) szereplő indítványozók megbízásából” nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt.
- [8] 2.2. Valamennyi indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés], az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], valamint kifejezett kérelmet tartalmaz a jogszabály, jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az Alaptörvény XV. cikk tekintetében valamennyi indítványozó megfelelő, alkotmányjogi szempontból releváns indokolást adott elő arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [9] 3. Valamennyi alkotmányjogi panasz a tartalma szerint arra hivatkozik, hogy az R. 11. §-a sérti az Alaptörvény II. cikkében meghatározott emberi méltósághoz való jogot, valamint – az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében meghatározott – diszkrimináció tilalmát.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság a IV/1422/2022. szám alatt nyilvántartásba vett, az Abtv. 26. § (2) szerinti alkotmányjogi panasz alapján a 2022. június 16-án indult és 2022. december 13-án befejezett ügyben a 3002/2023. (I. 13.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) már vizsgálta az R. 11. §-a alaptörvény-ellenességét, az Alaptörvény II. cikkében meghatározott emberi méltósághoz való jog, valamint az Alaptörvény XV. cikkében meghatározott diszkrimináció tilalma tükrében. Az Alkotmánybíróság az R. 11. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. A határozat lényeges megállapításai szerint az R. indítványozó által sérelmezett azon rendelkezése, amely kizárja a szolgálati juttatásra jogosultak köréből azt, aki pénzügyőr státuszú, de nem pénzügyőr munkakört tölt be, hanem tisztviselő, nem tekinthető indokolatlan, és ezáltal önkényes megkülönböztetésnek; az eltérő jogállásra figyelemmel az R. támadott 11. §-a szerinti különbség objektív szemponton (rendvédelmi tevékenység folytatása, vagy ennek hiánya) alapul. A jogszabály ezzel a szabályozás szempontjából nem azonos csoportba tartozó (nem egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget.
- [11] 3.2. Az Abtv. az alkotmányjogi panaszról szóló egyes rendelkezések – Abtv 26–31. §-ai – között tartalmazza, hogy ha alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának [Abtv. 31. § (1) bekezdés].

- [12] A jelen esetben és körülmények között az indítványokról szóló döntést önmagában megalapozza az, hogy az Alkotmánybíróság korábban érdemben döntött az R. 11. §-a alaptörvény-ellenességét állító alkotmányjogi panaszról, azonos alkotmányjogi keretek között, az Abh.-ban foglaltak szerint.
- [13] 4. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz indítványok az R. 11. §-a alaptörvény-ellenessége indokait illetően a korábban elbírált indítványban kifejtettekkel azonosan érvelnek, és az Alkotmánybíróság döntése óta a körülmények nem változtak meg alapvetően, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen esetben „ítélt dolog” áll fenn, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 31. § (1) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdése *b)* alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1510/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény 125/C. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.24/2022/4. számú végzése elleni alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Budai Norbert ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 125/C. § (1) bekezdése, továbbá a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.24/2022/4. számú, az indítványozó számára 2022. március 22-én kézbesített végzése ellen, 2022. május 20-án.
- [2] Elsődlegesen kérte az indítványozó az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 9.B.650/2017. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.24/2022. számú eljárásában alkalmazott, az Avt. 125/C. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján azt semmisítse meg.
- [3] Másodlagosan kérte, hogy az Alkotmánybíróság a törvényszék és az ítéltábla végzése alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és azokat semmisítse meg.
- [4] Az Alkotmánybíróság főtárgyának felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [5] 1.1. Az indítvány és a bírói döntések alapján az alkotmányjogi panasz elbírálásához szükséges előzményekhez tartozik, hogy költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban lévő eljárásban a Csongrád Megyei Főügyészség a 2.B.1541/2014/379-II. számú vádiratában foglalt vád bünszervezet egyik vezetőjeként jelöli meg az indítványozót mint IV. rendű vádlottat. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-Dunántúli Regionális Bűnügyi Igazgatósága 65007-715/2014.bü.KDRBI. számú, 2015. január 23. napján kelt, és a 2016. március 21. napján kelt 65007/715/2014. bü/1260. és 1261. számú határozatokkal kijavított két végzésével az indítványozó vagyonára 2 127 524 000–2 127 524 000 Ft erejéig lefoglalást rendelt el; a lefoglalás az alkotmányjogi panasszal érintett körben az indítványozónak két banknál vezetett bankszámláján, fizetési számláin, valamint értékpapírszámláin meglévő és arra a későbbiekben érkező, mint szerződés alapján kezelt pénzeszköz vagyonára, valamint szerződés alapján bérelt széf tartalmára vonatkozik. A lefoglalással érintett számlák vonatkozásában kizárólagos rendelkezőként csak az indítványozó merült fel.
- [6] Az indítványozó a védője útján a lefoglalás megszüntetését kezdeményezte. Egyebek között arra hivatkozott, hogy kizárólag a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyon, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyon, valamint azon vagyon foglalható le, amely az előbb felsorolt vagyon helyébe lépett; a számlákon lévő pénzeszegek túlnyomó többsége magánszakértői vélemény szerint 2011. január 1. napja előtti forrásból származóak, tehát a vád tárgyává tett időszak előttiak a panasz szerint. A Szegedi Törvényszék 9.B.650/2017/484. számú, 2021. november 22-én hozott végzése a lefoglalás megszüntetése iránt előterjesztett indítványt elutasította. A törvényszék – a lefoglalás megszüntetésére irányuló indítványban foglalt érvek alapján – egyebek között utalt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 75. § (1) bekezdésének a) és b) pontjára, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 323. §-ára,

az Avt. 125/C. § (1) bekezdésére, az Avt. 3. §-a folytán alkalmazandó bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény(a továbbiakban: Vht.) 7. § (1) és (2) bekezdésére; megállapította, hogy a bűncselekményből eredő vagy azok helyébe lépő vagyon hiányában a Vht. a bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe nem hozható törvényesen megszerzett vagyona is lehetővé teszi a végrehajtás elrendelését, ezért álláspontja szerint önmagában a vádirati elkövetés időpontja előtti megszerzés ténye nem képezheti a lefoglalás automatikus megszüntetését (Indokolás [42]–[43]). Az ítélet tábla a végzést helybenhagyta. Az Avt. 125/C. § (1) bekezdése a pénzüsszegben kifejezett vagyonekobbzás végrehajtása során alkalmazandó szabályt tartalmaz.

- [7] 1.2. Az Avt. 125/C. § (1) bekezdését támadó indítvány szerint a jelen panasz tárgyát képező ügy kulcskérdése, hogy a Szegedi Törvényszék 9.B.650/2017. számú eljárásban, valamint a Szegedi Ítélet tábla Bpkf.111.24/2022. számú eljárásban a Bv. tv. 323. §-ának következtében alkalmazott, az Avt. 125/C. § (1) bekezdésének jelen ügyben történő alkalmazása ellentétben áll a Btk. 74. § (1) bekezdésében meghatározottakkal, tekintettel arra, hogy így olyan esetben is alkalmazhatóvá teszi a vagyonekobbzás fogantatosítását, amely esetben egyébként a Btk.-ban meghatározott jogszabály arra felhatalmazást nem ad. Mindezzel pedig a jogszabály alaptörvény-ellenesnek bizonyul tekintettel arra, hogy annak alkalmazásával az indítványozó Alaptörvény által biztosított tulajdonhoz való joga sérül. Ugyanis a Btk. 74. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározottak alapján csak az a vagyon tekinthető elkobbzhatónak, ami a bűnszervezetben való részvétel ideje alatt keletkezett, míg az alkotmányjogi panasszal érintett konkrét ügyben lefoglalt vagyon egyértelműen azt megelőzően keletkezett. A lefoglalás jogszerűségének megítélésakor kizárólag a Be. rendelkezéseit lehet alkalmazni, ezért az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a Bv. tv., illetőleg az Avt. előírásaira. Hivatkozva a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 308. § (1) és (2) bekezdésére, mely szerint a lefoglalás célja a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása a büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében, a lefoglalást mint kényszerintézkedést csak olyan dolgok biztosítása érdekében lehet elrendelni, amit a Btk. 74. §-a vagyonekobbzás alá rendelhetőként határoz meg. A lefoglalással érintett vagyonelemeket az indítványozó vádbeli időszakot megelőzően szerezte, ezért azok tekintetében a lefoglalásnak nincs helye.
- [8] A panasz szerint a lefoglalás célja nem a vagyonekobbzás végrehajtásának a biztosítása, hanem a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása. Ebből egyértelműen következik, hogy a lefoglalást csak a vagyonekobbzás alá eső vagyon vonatkozásában lehet elrendelni és nem az indítványozó valamennyi vagyonára. A kérdéses vagyon a vádirati elkövetési időpont előtt keletkezett, így nem minősülhet vagyonekobbzás alá eső vagyonnak, a Btk. 74. § (1) bekezdése e tekintetben taxatív felsorolást tartalmaz. A jelen ügyben a Szegedi Ítélet tábla döntésében az Avt. 125/C. § (1) bekezdését alkalmazta, amely jogszabályhely alkalmazása a Btk. 74. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározottak ellenére, olyan vagyonelemek tekintetében tartja megállapíthatónak a vagyonekobbzás lehetőségét, amelyekre a vagyonekobbzás alkalmazhatósága egyébként nem áll fenn, tekintettel arra, hogy ezen vagyonelemek megszerzése egyértelműen a vádbeli időszakot megelőzően történt, mindezzel is sértve az indítványozó Alaptörvény szerinti tulajdonhoz való jogát.
- [9] Az alkalmazott rendelkezés a bírói döntést érdemben befolyásolta, tekintettel arra, hogy lefoglalás célja nem a vagyonekobbzás végrehajtásának a biztosítása, hanem a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása. Ebből egyértelműen következik, hogy a lefoglalást csak a vagyonekobbzás alá eső vagyon vonatkozásában lehet elrendelni és nem az indítványozó valamennyi vagyonára. A kérdéses vagyon a vádirati elkövetési időpont előtt keletkezett, így nem minősülhet vagyonekobbzás alá eső vagyonnak, a Btk. 74. § (1) bekezdése e tekintetben taxatív felsorolást tartalmaz.
- [10] Ezért a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Ítélet tábla által alkalmazott jogszabályi rendelkezés az Abtv. 29. §-a szerinti bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezett. Ha pedig úgy értelmezzük az Avt.-nek a bíróság által a jelen ügyben alkalmazott 125/C. § (1) bekezdését, amely értelmezésre a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Ítélet tábla is jutott, akkor azt lehet megállapítani, hogy az Avt. 125/C. § (1) bekezdése, valamint a Btk. 74. § (1) bekezdése ellentétben áll egymással.
- [11] Az Avt. 125/C. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a vagyonekobbzás fogantatosítása olyan esetekben is végrehajtható legyen, amikor a Btk. 74. § (1) bekezdésében foglalt taxatív felsorolás egyébként a vagyonekobbzás elrendelésére lehetőséget nem biztosít. A tulajdonhoz való jog az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjog, a Btk. 74. § (1) bekezdésében a vagyonekobbzás elrendelhetőségének egyes esetei pedig pontosan amiatt vannak ilyen taxatív módon felsorolva, hogy a vagyonekobbzással csak olyan esetekben sérüljön az egyes személyek tulajdonhoz fűződő joga, amely esetekben az kellően indokolt.

- [12] Az Avt. 125/C. § (1) bekezdése így ebben az értelmezésben kiszélesíti, vagy pedig teljes mértékben kiterjeszti a Btk. 74. § (1) bekezdésében foglaltakat, amely azonban már egyértelműen az Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való jog sérelmét eredményezte.
- [13] 1.3. A bírói döntést támadó indítvány szerint az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügy kulcskérdése a Btk. 74. § (1) bekezdés *b*) pontjára tekintettel annak megállapítása, hogy az indítványozótól az állami adóhatóság határozata alapján lefoglalt vagyon vagyonekobbzás alá eső vagyonnak minősülhet-e. Csak az a vagyon tekinthető elkobozhatónak, ami a bünszervezetben való részvétel ideje alatt keletkezett, míg a konkrét esetben a lefoglalt vagyon egyértelműen azt megelőzően keletkezett. A lefoglalás jogszerűségének megítélésakor kizárólag a Be. rendelkezéseit lehet alkalmazni, ezért az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a Bv. tv., illetőleg az Avt. előírásaira. Hivatkozva a Be. 308. § (1) és (2) bekezdésére, mely szerint a lefoglalás célja a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása a büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében, a lefoglalást, mint kényszerintézkedést csak olyan dolgok biztosítása érdekében lehet elrendelni, amit a Btk. 74. §-a vagyonekobbzás alá eső vagyonként határoz meg. A lefoglalással érintett vagyonelemek az indítványozó a vádbeli időszakot megelőzően szerezte, ezért azok tekintetében a lefoglalásnak nincs helye. A kérdéses vagyonelemekből az indítványozó a házastársa tulajdonát képező vagyonelemekkel biztosan nem köteles helytállni, hiszen annak bizonyíthatóan nincs köze a bűncselekmény elkövetéséhez. A lefoglalás célja nem a vagyonekobbzás végrehajtásának a biztosítása, hanem a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása. Ebből egyértelműen következik, hogy a lefoglalást csak a vagyonekobbzás alá eső vagyon vonatkozásában lehet elrendelni és nem az indítványozó valamennyi vagyonára. A kérdéses vagyon a vádirati elkövetési időpont előtt keletkezett, így nem minősülhet vagyonekobbzás alá eső vagyonnak, a Btk. 74. § (1) bekezdése e tekintetben taxatív felsorolást tartalmaz.
- [14] A Szegedi Ítéltábla döntésének indokolását ismertetve és vitatva a panasz arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben a Szegedi Ítéltábla alaptörvény-ellenes döntése a Btk. 74. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározottak ellenére, olyan vagyonelemek tekintetében tartja megállapíthatónak a vagyonekobbzás lehetőségét, amelyekre a vagyonekobbzás alkalmazhatósága egyébként nem áll fenn, tekintettel arra, hogy ezen vagyonelemek megszerzése egyértelműen a vádbeli időszakot megelőzően történt, mindezzel is sértve az indítványozó Alaptörvény szerinti tulajdonhoz való jogát. A jogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, tekintettel arra, hogy lefoglalás célja nem a vagyonekobbzás végrehajtásának a biztosítása, hanem a vagyonekobbzás alá eső vagyon biztosítása. Ebből egyértelműen következik, hogy a lefoglalást csak a vagyonekobbzás alá eső vagyon vonatkozásában lehet elrendelni és nem az indítványozó valamennyi vagyonára. A kérdéses vagyon a vádirati elkövetési időpont előtt keletkezett, így nem minősülhet vagyonekobbzás alá eső vagyonnak, a Btk. 74. § (1) bekezdése e tekintetben taxatív felsorolást tartalmaz.
- [15] Az indítványozó szerint mindezek alapján az is megállapítható, hogy nem a bíróságok *contra legem* jogalkalmazásáról és nem a tisztességes eljáráshoz való jog sérelméről beszélhetünk jelen ügyben, hanem arról, hogy az Avt. ügyben alkalmazott 125/C. § (1) bekezdése ellentétben áll a Btk. 74. § (1) bekezdésében foglalt azon taxatív felsorolással, amely meghatározza azt, hogy vagyonekobbzás milyen esetekben rendelhető el, és így a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezi. Mindemellett pedig az is megállapítható, hogy a bíróságok Btk. 74. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelembe nem véve ítéletükben azt sem indokolták meg, hogy a Btk.-ban foglalt vagyonekobbzási szabályokat miért tekintik mellőzhetőnek.
- [16] Az indítványozó szerint ezért Szegedi Ítéltábla döntésében megjelenő jogértelmezés az Abtv. 29. §-a szerinti, bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezett.
- [17] 2. A beadvány az alkotmányjogi panasszal kapcsolatban – a jogszabály elleni és a bírói döntés elleni panaszt illetően is – további részletes indokolás tartalmaz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tulajdonhoz való jog megsértése körében. Az indítvány ismerteti és értékeli a Btk, a Be., a Bv. tv. és Avt. érintett rendelkezéseit: a Btk. szerinti vagyonekobbzás eseteit, és annak a hatókörét, a Be. szerinti lefoglalás egyes feltételeit, az Avt. szerinti lefoglalás és végrehajtás alá vonás szabályait. Az indítványozó továbbá ismerteti és értékeli a törvényszék és az ítéltábla jogértelmezését, a bírói döntések jogi indokolását. Utal arra is, hogy a jelen esetben a 74/A. § (3) bekezdése értelmében még a Btk. 74/A. § (2) bekezdésében rögzített vélelem sem alkalmazható, hiszen a lefoglalt vagyon jogszerű eredete a szakértői vélemény igazolta, az indítványozó igazolható jövedelmi viszonyaihoz és személyi körülményeihez képest a lefoglalt vagyon nem tekinthető arányatlannak. A panasz szerint, ha a pénzügyben elrendelt vagyonekobbzást biztosító lefoglalás elrendelésekor és

fenntartásakor kizárólag a végrehajtási rendelkezéseket kellene figyelembe venni a lefoglalható vagyontárgyak meghatározásának során, úgy a Btk. vagyonekobbzásról szóló rendelkezései parttalanná válnának, amely egyértelműen jogellenes helyzetet teremt, amely vitathatatlanul sérti a jogbiztonság elvét is. Azon tényből, hogy a lefoglalással érintett vagyon a vádirati elkövetési időpont előtt keletkezett, következtetni lehet arra, hogy biztosan hibás álláspontra helyezkedik az eljáró bíróság akkor, amikor azt rögzíti, hogy a Btk. 74. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel ez a vagyon vagyonekobbzás alá eső vagyonnak minősülhet. Ugyanis ezen rendelkezés alapján egyértelműen csak azon vagyon tekinthető elkobozhatónak, ami a – feltételezett – bünszervezetben való részvétel ideje alatt keletkezett, míg a többi vagyonról egyértelműen megállapítható, hogy azelőtt keletkezett.

- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [19] 3.1. Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, a támadott bírói döntést és a támadott jogszabályt, továbbá tartalmaz az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés és a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapítható, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A jelen esetben külön kellett vizsgálni a bírói döntés és a jogszabály elleni panasz befogadhatóságát.
- [20] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint nem minden bírói döntéssel, hanem azzal szemben lehet Alkotmánybírósághoz fordulni, amely „az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés”. A jelen ügyben kérdés, hogy a lefoglalás megszüntetésének a kezdeményezéséről szóló indítványt elbíráló döntés az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül-e. Ha nem, akkor alkotmányjogi panaszt vele szemben benyújtani az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján nem lehet.
- [21] Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során hozott egyes kényszerintézkedésekről szóló bírói döntések elleni alkotmányjogi panasz benyújtásának a lehetőségét az Abtv. 27. §-a alapján kizárta {lásd elősként az előzetes letartóztatásra: 3036/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [6]–[7]}.
- [22] Később a 3002/2014. (I. 24.) AB végzés indokolásának [24] bekezdése pedig – a büntetőeljárás szabályoknak és az Abtv.-nek az indokolás [14]–[23] bekezdéseiben foglalt értelmezését követően – kimondta, hogy a büntetőeljárás folyamán hozott, kényszerintézkedések elrendeléséről, fenntartásáról és megszüntetéséről szóló határozatok nem tartozhatnak bele az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések fogalmába.
- [23] Ezért a jelen ügyben a lefoglalás, mint kényszerintézkedés fenntartásáról, a lefoglalás megszüntetése iránt a IV. rendű vádlott védője által előterjesztett indítvány elutasításáról szóló döntés szintén nem támadható meg alkotmányjogi panasszal az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján.
- [24] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az alkotmányjogi panaszban felhívott alapvető jog, a tulajdonhoz való jog sérelmének a megvalósulását az indítványozó abban látta, ahogyan a törvényszék és az ítéletábra a Be. szerinti lefoglalás szabályait az Avt. 125/C. § (1) bekezdésével és más rendelkezésekkel együtt értelmezte és alkalmazta a konkrét esetre. A bíróságok értelmezése szerint a Be. szerinti lefoglalásnak feltételei fennállnak vagyonekobbzás későbbi elrendelése esetére, a vagyonekobbzásnak a majdani végrehajtása biztosítása érdekében is; a törvényszék ebben a körben utalt az Avt.-re. Az Avt. a végrehajtás foganatosításánál az adós tartozása behajtása érdekében az adós végrehajtható vagyonára a 125/C. §-ban a végrehajtás alá vonást, egyebek között az Avt. szerinti lefoglalást, lehetővé teszi.

- [26] Az alkotmányjogi panasz tartalma szerint annak alkotmánybíróági kimondására irányul a konkrét ügyben, hogy a Be. alapján a terheltnek csak olyan vagyona foglalható le, amelyre vagyonekbobzásnak van helye, vagyis a vagyonekbobzásra okot adó bűncselekmény elkövetését követően keletkezett.
- [27] Ez annak a vizsgálatát jelentené, hogy hogyan kell értelmezni az Alaptörvény 28. cikkével összhangban a Be. 308. § (1)–(2) bekezdését, a Btk. 74. §-a tükrében, az Avt.-vel a háttérben, a tulajdonhoz való alapvető joggal összhangban. A jelen esetben ez az értelmezési kérdés szakjogi törvényértelmezést jelent, amellyel kapcsolatban sem a „bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség”, sem „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés” nem merül fel az Avt. konkrét rendelkezése alaptörvény-ellenességét a tulajdonhoz való jog sérelme alapján állító panasz esetén.
- [28] 3.4. Az alkotmányjogi panasz többször visszatérő megállapítása, hogy a panaszra okot adó ügyben a lefoglalással érintett vagyon egy része a vádirat szerinti bűncselekmény elkövetése előtt keletkezett, arra vagyonekbobzásnak, ezért lefoglalásnak nincs helye. Az Alkotmánybíróóság az Abtv. 29. §-a szerinti feltétel fennállása körében utal arra, hogy az Alkotmánybíróóság nem ténybíróóság. A panasz a lefoglalás megszüntetése kezdeményezésében szereplő indítványozói érvelésre adott bírói döntés indokolásából és az indítványozó tényállításaiból von le jogi következtetést az Avt.-nek a végrehajtás foganatosítására vonatkozó egyik rendelkezése alaptörvény-ellenességére. A büntetőeljárás folyamatban van, vagyonekbobzásra nem került sor. Az általános hatáskörű bíróságra tartozik annak eldöntése, hogy a konkrét esetben a bankoknál vezetett, említett számlákra és bérelt széfekre a lefoglalásnak a feltételei fennállnak-e a Be. alapján, és az erről szóló döntésben közvetlenül az Avt.-t hogyan kell alkalmazni.
- [29] 4. A fentiekben megfogalmazottak szerint az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróóság az Abtv. 56. § (2) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/1347/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3091/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.528/2021/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Fülöp Tibor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, amelyben – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.528/2021/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az indítványozók szerint a végzés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az indítványozók az alapügy I. rendű alperese illetve I. rendű alperesi beavatkozó. A bíróság által megállapított tényállás szerint a perbeli felperes keresetében kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy a közte és az I. rendű alperes között, egy mezőtúri szántó, legelő művelési ágú ingatlan vonatkozásában 5 000 000 forint vételár ellenében létrejött az adásvételi szerződés, azzal, hogy a vételárat a vételi ajánlat szerint a II. rendű alperes részére köteles megfizetni. Kérte továbbá a tárgyi ingatlan vonatkozásában tulajdonjogának – adásvétel jogcímén – az ingatlannylévántartásba történő bejegyzését, és a II. és III. rendű alpereseket ennek tűrésére kötelezését. Az I. rendű alperes, az I. rendű alperesi beavatkozó, valamint a IV. rendű alperes a felperes keresetének az elutasítását kérte.
- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes adásvétel jogcímén megszerezte a per tárgyát képező ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 15 napon belül 5 000 000 forintot.
- [4] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – annak indokaival is egyetértve, azokat kiegészítve a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján – helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő – a 2022. január 19-i Pfv.3. sorszámú beadványával kiegészített – felülvizsgálati kérelmet.
- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.21.528/2021/5. számú végzésével az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmét a régi Pp. 273. § (1) bekezdése alapján hivatalból elutasította.
- [7] 1.2. Az indítványozók ezt követően az Abtv. 27. § alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Eredeti beadványukban kérték, hogy az Alkotmánybíróság „állapítsa meg a Békéscsabai Járásbíróság 2.P.20.603/2019/38 számú I. fokú ítéletének, az azt jogerőre emelő Gyulai Törvényszék 2.Pf.25316/2021/8 számú ítéleteinek, továbbá a Kúria Pfv.II.21.528/2021/5 számú végzésének alaptörvényellenességét” és azokat semmisítse meg, mivel a bírói döntések – álláspontjuk szerint – ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [8] A főtítkári felhívásra kiegészített, pontosított beadványukban előadták, hogy alkotmányjogi panaszuk kizárólag a Kúria Pfv.II.21.528/2021/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányul. Álláspontjuk szerint az indítványozók tisztességes és méltányos eljáráshoz való Alaptörvényben rögzített jogai a rendkívüli perorvoslatokra is kiterjednek, ezért a Kúriának el kellett volna végeznie felülvizsgálati kérelmük érdemi vizsgálatát, a Kúria érdemi vizsgálatot mellőző végzése a teljes megelőző eljárásra is kihatással van, hiszen a megelőző eljárásban meghozott – álláspontjuk szerint jogszabálysértő – ítéletek és végzések, aminek reparálását a Kúria konkrét és egyértelmű kérésük ellenére nem végezte el, és a jogsérelmet nem szüntette meg, sértik

az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti tisztességes és méltányos bírósági eljáráshoz való jogait.

- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz a Kúria végzése tekintetében határidőben érkezett. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem feltételeinek, mivel az indítványozók az alkotmányjogi panaszban megjelölik az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozók jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], a támadott bírói döntést [a Kúria Pfv.II.21.528/2021/5. számú végzése], továbbá az alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére.
- [10] Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, valamint jogosultságuk és érintettségük egyértelmű, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az alkotmányjogi panaszt.
- [11] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogaik sérelmét lényegében az érdemi felülvizsgálati eljárás – kúriai jogértelmezés miatt bekövetkezett – elmaradása miatt látták megalapozottnak.
- [13] Az indítványozók tehát az alkotmányjogi panaszban a Kúria jogértelmezését kifogásolták és kérelmük arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a támadott felülvizsgálati ítéletet a számukra kedvező jogértelmezéssel törvényességi indokok alapján semmisítse meg.
- [14] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható [lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]].
- [15] Az indítványozók az eljáró bíróságnak törvényességi, szakjogi kérdésekben elfoglalt álláspontját kifogásolják alkotmányjogi panaszukban, azt a jogértelmezést, amely a Kúria részéről felülvizsgálati kérelmük érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítását eredményezte. A vizsgált ügyben a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítása eljárásjogi kérdés, az indítványozók panasza az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakjogi felülbírálatra irányult [lásd 3384/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [16] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt, és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd pl. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]], a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja, a jogértelmezés alkotmányos kereteinek meghatározásával az Alaptörvényben biztosított jogokat védi [3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [23]]. Mindebből következik, hogy „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]].

- [17] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve az is megállapítható, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárás esetleges elmaradása, a felülvizsgálati kérelem nem érdemben történő elbírálása nem alapozza meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csupán azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {lásd 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}, védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli, azaz a jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra, így a felülvizsgálatra sem {lásd pl. 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság a 3025/2016. (II. 23.) AB határozata indokolásának [24] bekezdésében megerősítette azt a töretlen gyakorlatát, amely szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti [...]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe” {hasonlóan: 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [18] 4. Az indítvány a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntéssel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [19] 5. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § és 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1210/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.232/2021/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Török Gyula ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy felperese volt. Az indítványozó Biatorbágy Város Önkormányzata (a továbbiakban: I. rendű alperes) határozatával tulajdonosi, Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban: II. rendű alperes) jegyzőjének határozatával közútkezelői hozzájárulást kapott arra, hogy a bennük meghatározott közterület parkosítását elvégezze. A munkálatokat az indítványozó elvégezte.
- [3] Egy agrárgazdasági szövetség panasszal élt az alperesek felé azzal, hogy a parkosítás során elhelyezett akácfa oszlopok akadályozzák a mezőgazdasági gépek közlekedését. Az alperesek ezért a hozzájárulásukat akként módosították, hogy a már kihelyezett akácfa oszlopok kihelyezéséhez nem járultak hozzá és azok eltávolítására kötelezték az indítványozót.
- [4] Az indítványozó jogorvoslattal élt a döntéssel szemben, és a megismételt eljárásban a másodfokon eljáró Nemzeti Közlekedési Hatóság – az elsőfokú közigazgatási határozatot helybenhagyva – rögzítette, hogy az indítványozó a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül köteles az oszlopokat eltávolítani. Az indítványozó az oszlopokat 35 000 Ft nettó költségen eltávolíttatta.
- [5] Az indítványozó a megismételt eljárásban pontosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen 1 355 100 Ft, valamint annak 2016. március 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. Pontosított keresetében az I. rendű alperessel szembeni követelését elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 6. §-ára, másodlagosan a 339. §-ára alapította, a II. rendű alperessel szembeni követelését pedig elsődlegesen a régi Ptk. 349. §-ára, másodlagosan a 6. §-ára.
- [6] A Budapest Környéki Törvényszék elutasította a keresetet. Megállapította, hogy az I. rendű alperes tulajdonosi jogkörben járt el a tulajdonosi hozzájárulás visszavonásakor; közötté és az indítványozó között atipikus jogviszony jött létre. A II. rendű alperes pedig hatósági jogkörben járt el. Az I. rendű alperes tulajdonosi jogkörének gyakorlása során a helyi közérdekre volt tekintettel akkor, amikor úgy ítélte meg, az akácfa oszlopok akadályozzák a zavartalan közlekedést és azok eltávolítására szólította fel az indítványozót, ezért magatartása nem minősül olyan jogellenes, felróható magatartásnak, amelyre tekintettel az indítványozó kártérítési követelése megalapozott lehetne. A II. rendű alperes részéről a bizonyítékok értékelése nem volt olyan kirívóan súlyos, ami a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti felelősséget megalapozza.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla részben módosított indokolással helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A részben módosított indokolású ítéletben az ítéltábla kitért arra, hogy a közigazgatási jogkörben történt károkozásnak a régi Ptk. 349. §-a alapján való vizsgálata a II. rendű alperes vonatkozásában nem, csak a Nemzeti Közlekedési Hatóság vonatkozásában merülhet fel.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését és új határozat hozatalára utasítását. Kérelmében előadta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy a károkozás az alperesek közös magatartásának eredménye. Tévesen állapította meg azt, hogy a II. rendű alperes felelősségére kizárólag a régi Ptk. 349. §-a alkalmazható. Az indítványozó kárigényét eshetőlegesen a régi Ptk. 6. §-ára alapította, amely szubszidiárius jelleggel akkor hívható fel, ha más speciális szabály nem képes helyreállítani a felek közötti jogi egyensúlyt. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy

hiányzik az okozati összefüggés. Téves az az állítás is, hogy az oszlopok közúton voltak elhelyezve. A jogerős ítélet lényegében nem tartalmazza, miért nem alapos az indítványozó keresete.

- [9] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az indokolásban rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem a régi Ptk. 349. §-ával összefüggésben nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 272. § (2) bekezdésének. A régi Ptk. 6. §-ára történő hivatkozással összefüggésben hangsúlyozta, hogy az a II. rendű alperes magatartására nem alkalmazható, az I. rendű alperes magatartására pedig elvben alkalmazható lenne, de csak akkor, ha az I. rendű alperes magatartása indította volna az indítványozót olyan cselekvésre, amiből őt önhibáján kívül károsodás érte.
- [10] A Kúria rámutatott arra is, hogy a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság maradéktalanul eleget tett az indokolási kötelezettségnek.
- [11] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [12] A panaszban előadottak szerint a tisztességes eljárással ellentétes a másodfokú bíróságnak az a szűkítő jogértelmezése, melynek értelmében a régi Ptk. 349. §-ának alkalmazhatósága csak a Nemzeti Közlekedési Hatóság magatartására nézve merülhet fel. Hivatkozott a Kúria korábban eljáró tanácsának arra az álláspontjára, miszerint az, hogy az ügyben közigazgatási eljárással kapcsolatos kérdések is felmerültek, nem zárja ki azt, hogy felmerüljön az alperesek magatartásának polgári jogi következménye. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság pusztán arra hivatkozással utasította el az I. rendű alperessel szembeni kereseti követelését, hogy közötté és az indítványozó között nem állt fenn jogviszony, és az I. rendű alperes a tulajdonosi jogát gyakorolta. A Kúria megismételt eljárásban hozott felülvizsgálati ítélete ugyanazoktól a jogértelmezési hibáktól és hiányosságoktól szenved, mint a Kúria korábbi végzésével hatályon kívül helyezett másodfokú ítélet. A jogerős ítélet ellentétes a jogszabályokkal, a Kúria hatályon kívül helyező végzésével, sőt, önmagával is. A megismételt eljárás során pedig a Kúria csak egy „rövid, nehezen követhető indokolással” utasította el a felülvizsgálati kérelemben előadott érveket, és csak utal arra, hogy az alperesek magatartása nem vizsgálható együttesen, a régi Ptk. 6. §-a nem alkalmazható, továbbá az indítványozó nem hívta fel megfelelően a régi Ptk. 349. §-át. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal ellentétes az, hogy a Kúria ítélete nem tartalmazza a felülvizsgálati kérelem „részletes, követhető indoklását”.
- [13] A fent kifejtettek eredményeképp az indítványozó elesett az érdemi jogorvoslat lehetőségétől, ezért a Kúria ítélete a jogorvoslathoz való jogát is sérti.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [15] Az indítványozó jogi képviselője 2021. április 5-én vette át a Kúria ítéletét, majd június 7-én terjesztette elő a panaszt, ami a Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőnek megfelel, mert a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esett, az ezt követő első munkanap pedig június 7. volt.
- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [17] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [18] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [19] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [20] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.
- [21] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [22] Az indítványozó az egyedi ügy alpereseként érintettnek minősül.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [24] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróságnak az a kialakult gyakorlata, hogy azok alkotmányjogi panasz alapjául csak a jogállamiság részeként értelmezett visszaható hatály tilalma, valamint a jogszabályok hatálybalépésével kapcsolatos kellő felkészülési idő követelménye kapcsán szolgálhatnak {3446/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [16]}. Egyéb esetben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak. A jelen ügyben az indítvány nem tartalmaz hivatkozást sem a visszaható hatály tilalmára, sem a kellő felkészülési időre, ezért a panasz ebben a körben nem vizsgálható érdemben.
- [25] Az Alaptörvény R) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében nem biztosít az indítványozó számára olyan jogot, amire alkotmányjogi panasz alapítható {pl. 3039/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [26] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [27] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [28] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárásról összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások kivétel nélkül törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén, emellett az eljáró bíróságok kifejtették azokat az indokokat, amelyekre tekintettel elutasították az indítványozó érveit.
- [30] A támadott ítélet indokolásában (8. oldal) a Kúria – az alkotmányjogi panaszban előadottakkal szemben – rámutat arra, hogy a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a jogszabálysértést, valamint a megsértett jogszabályhelyet; ebből egyértelműen következik az, hogy a jogszabálysértés mibenlétét ki kell fejteni, és egyúttal meg is kell jelölni a jogerős ítéletben megsértett jogszabályhelyet. A Kúria megítélése szerint ez a konjunktív feltétel nem teljesült a régi Ptk. 349. §-a vonatkozásában és ezért mellőzte e körben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását. Mindennek megfelelően a Kúria indokát adta a mellőzésnek, döntésének felülbírlata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [31] A Kúria – a másodfokú bírósággal egyetértésben – kiemelte, hogy a régi Ptk. 6. §-a nem alkalmazható az indítványozó és a II. rendű alperes viszonyára, ennek alátámasztásul hivatkozott az e körben irányadó BH2002.184.-re, egyúttal rámutatott arra, hogy az erre lehetőséget látó BH2002.12. számú eseti döntést a kommentárirodalom elvileg is tévesnek minősíti. Az I. rendű alperessel szembeni követelés vonatkozásában a Kúria megerősítette, hogy nem az I. rendű alperes magatartása indította az indítványozót olyan cselekvésre, amelyből neki kára

származott, a tulajdonosi hozzájárulás olyan távoli, áttételes magatartás, ami önmagában nem alkalmaz az indítványozó magatartásának kiváltására. Ez az álláspont olyan jogalkalmazói mérlegelés eredménye, illetve olyan szakjogi kérdések függvénye, amely a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik, a panaszban előadottak alapján az Alkotmánybíróságnak nem áll módjában azok alkotmányossági felülbírálata.

- [32] Az indítványozó a panaszban nem kérte, hogy az Alkotmánybíróság megsemmisítő döntése a Kúria felülvizsgálati ítéletén túlmenően a jogerős ítéletre is terjedjen ki, azonban az indítványozó a jogerős ítélet megalapozatlanságát, jogellenességét is állította. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság részletesen kifejti, miért nem megalapozottak az indítványozó kártérítési követelései úgy az I. mint a II. rendű alperessel szemben, és bemutatja álláspontjának jogszabályi indokát. A Kúria ezt erősítette meg a felülvizsgálati ítéletben (9. oldal) anélkül, hogy a teljes okfejtést megismételte volna. A jogerős ítéletben foglalt kérdések alkotmányossági felülbírálatára ezért abban az esetben sem lenne mód, ha az indítványozó a támadott felülvizsgálati ítélettel hatályában fenntartott jogerős ítélet megsemmisítését is kérte volna.
- [33] Az indítványozó a fentiekén túl állította a jogorvoslathoz való jogának sérelmét. Állítását arra alapította, hogy az elsőfokú ítélet helybenhagyásával, majd a jogerős ítélet hatályában fenntartásával az eljáró bíróságok megfosztották őt az érdemi jogorvoslat lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság ezzel szemben arra mutat rá, hogy az jogorvoslat eredménytelenségéből önmagában nem következik a jogorvoslathoz való jog sérelme. Az indítványozónak lehetőségében állt igénybe venni a számára nyitva álló rendes és rendkívüli jogorvoslatokat, az eljáró jogorvoslati fórumok pedig érdemben, részletesen fejtették ki, miért nem megalapozottak az indítványozó által előadottak. Ebből következően a panasz érdemi vizsgálatára a jogorvoslathoz való jog tekintetében sincs lehetőség.
- [34] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány részben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá részben nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1442/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3093/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.027/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított – az Alkotmánybíróság főtárgyának felhívására kiterjesztett – alkotmányjogi panaszában az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Gáldi Nóra ügyvéd) a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.027/2022/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 107.K.703.882/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a fenti, kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XV cikk (2) bekezdésében foglaltakat.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (mint a közigazgatási jogvita felperese) – nem állami köznevelési intézményfenntartóként a nem állami köznevelési tevékenységhez kapcsolódó támogatásokkal kapcsolatban a fenntartott intézmények tevékenységére tekintettel –köznevelési célú támogatás megállapítása iránt terjesztett elő kérelmet az alperesnél, 2019. január-december hónapokra vonatkozóan a 2019. évi központi költségvetésről szóló 2018. évi L. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 2. és 7. számú mellékleteiben részletezett köznevelési célú támogatás alapján. A felperes a támogatásra vonatkozó igénylését a 2. számú melléklet III. 5. aa) pontjára figyelemmel megállapítva 980 étkezőre, a finanszírozható dolgozói létszám összesített létszámát 34,88 főben állapította meg, amely alapján a teljes évre 66 272 000 Ft összegű támogatást igényelt. Az alperes BPM-ÁHI/1412-5/2019. számú határozatának a keresettel érintett részében a Kvtv. 41. § (1) bekezdés e) pontja, valamint a 2. számú melléklet III. 5. aa) pontja alapján a finanszírozható dolgozói létszámot 24,65 főben, a támogatás összegét 46 835 000 Ft-ban állapította meg.
- [4] A felperes 2019. október 30. napján benyújtott kérelmében pótigényt fogalmazott meg, illetőleg lemondást terjesztett elő. A felperes a finanszírozható dolgozói létszám fenntartói összesített létszámát módosította, és azt 34,92 főben állapította meg, mely alapján az alapkérelemhez képest a támogatás teljes évre vonatkozó összegét szintén módosítva, azt 66 348 000 Ft-ban határozta meg.
- [5] A felperes kérelmére eljáró alperes a BPM-ÁHI/4579-3/2019. számú, 2019. december 4. napján kelt határozatával a fent megjelölt számú határozatában a 2019. évi támogatás összegét módosította és a Kvtv. 2. és 7. számú mellékletben meghatározottak alapján megállapította, hogy a felperest 2019. január-november hónapokra megillető támogatás összege 1 102 091 070 Ft, ugyanerre az időszakra folyósított támogatás összege 1 123 815 886 Ft, mely összegek különbözete 21 725 816 Ft. Az alperes a különbözet visszafizetésére kötelezte a felperest akként, hogy a különbözet összegét a 2019. december havi támogatásból levonta. Az alperes 24,46 főben állapította meg a finanszírozható dolgozói létszámot, és ez alapján a gyermekétkeztetésre vonatkozó támogatás összegét 46 474 000 Forintban határozta meg.
- [6] A felperes keresetet terjesztett elő az alperesi és a módosított határozattal szemben (melyeket a bíróság egyesített), melyben elsődlegesen a módosított alperesi határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a Kvtv. 2. számú melléklet III. 5. aa) pontjában meghatározott jogcímű (gyermek étkeztetés) támogatás összegét 66 348 000 Ft-ban állapítsa meg a bíróság. Másodlagosan a felperes a módosított határozat megsemmisítését kérte, új eljárásra kötelezés mellett. Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte.
- [7] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a felek között a releváns tényállási elemek tekintetében azonos tényállás és azonos jogkérdésben a Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett 2021. március 2-án meghozott Kfv.IV.35.472/2020/8. számú

ítéletével elvi jellegű döntést hozott. Mivel a konkrét ügyben a releváns tényállás és a jogkérdés egyezőségén túl a felek előadásai is azonosak voltak, ezért az elsőfokú bíróság nem látott indokot a kúriai döntéstől való eltérésre.

- [8] A felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel élt, mely befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont *aa)* és *ab)* alpontjaira alapította. Nézete szerint a felek a költségvetési törvény vonatkozó szabályait teljesen eltérő módon értelmezik. A költségvetési törvény vonatkozó szabályai évek óta változatlan formában rendelkeznek a gyermekétkeztetés támogatásával kapcsolatban, a joggyakorlat egységét, illetve továbbfejlesztését biztosítaná a Kúria iránymutatása a jogszabály helyes értelmezését illetően. Emellett a per tárgyát képező jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége is indokolja a felülvizsgálati kérelem befogadását. Ugyanis az állami támogatás helyes számítási módjának meghatározása az alperes és az összes nem állami köznevelési intézményfenntartó számára iránymutatást jelentene.
- [9] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta. Indokolásában kifejtette, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont *aa)* alpont alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében, ha a bírói gyakorlat nem egységes, illetve a befogadási kérelemben megjelölt okokból a jogerős ítélet folytán a jogegység sérült, vagy sérülhet. Míg a joggyakorlat továbbfejlesztése céljából akkor kerülhet sor a befogadásra, amennyiben a már kialakult és egységes bírói gyakorlat a befogadási kérelemben megfogalmazott elvi okokból történő változtatása indokolt lehet, vagy olyan új jogkérdés merült fel a perben, amely a Kúria állásfoglalását igényli.
- [10] A Kúria végzése indokolásában kifejtette, hogy a konkrét ügyben az elsőfokú bíróság az ítéletét a Kúria Kfv.IV.35.472/2020/8. számú ítéletével kapcsolatban kialakított jogértelmezést követve hozta meg. Továbbá kiemelte, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében maga utalt arra, hogy az intézményi gyermekétkeztetés kapcsán a Kúria által már értelmezett jogszabályi rendelkezések nem változtak. Ezért megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi tárgyalása sem a joggyakorlat egységének biztosítása, sem pedig annak továbbfejlesztése érdekében nem indokolt. Hangsúlyozta továbbá, hogy az ügy által felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége folytán a Kúria a felülvizsgálatot az esetben fogadja be, amennyiben az adott ügy a jogalanyok széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érinti. Míg a felvetett jogkérdés különleges súlya kizárólag akkor teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálatát, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön (annak különleges súlya okán) túlmutat. A befogadáshoz továbbá az is szükséges, hogy általában a jogegységgel, illetve közvetetten a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható legyen a befogadás indoka.
- [11] A Kúria a perbeli esetben azt állapította meg, hogy a gyermekétkeztetéshez kapcsolódó állami támogatás számításának rendje általánosságban jelentős társadalmi súlyú kérdés, azonban azt a Kúria a fentiekben említett ítéletében már vizsgálta és azt érdemben már eldöntötte. A jelentősebb társadalmi súlyú, de már elbírált jogkérdés nem alapozhatja meg a felülvizsgálati kérelem Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont *ab)* alpontja szerinti befogadását.
- [12] Az indítványozó Alkotmánybírósághoz benyújtott, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszja szerint az elsőfokú bíróság ítélete, továbbá a kifogásolt kúriai döntés az indítványozó Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző, önkényes megkülönböztetést eredményez, amely összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – intézményi, illetve személyi körben, a köznevelési intézmények fenntartói és tanulói viszonylatában áll fenn.
- [13] A részletes számítást tartalmazó indokolás szerint az elsőfokú bíróság által jóváhagyott számítási mód az ért eredményez önkényes megkülönböztetést, mivel ugyanazon feladatot (adott intézményi gyereklétszám és dolgozói létszám mellett) eltérő mértékben támogat attól függően, hogy a köznevelési intézményfenntartónak egyébként hány intézménye, illetve az intézményeknek hány feladatellátási helye van. A degresszív finanszírozás nézete szerint általában a nagyobb intézményi mérethatékonyságot szolgálja. Azonban a mérethatékonyság az étkeztetésben független attól, hogy a fenntartónak egyébként még hány intézménye van. Azt is kifejtette, hogy az általa bemutatott helyes jogalkalmazással az étkezők számát, az intézmények feladatellátási helyeinek megfelelő függő tényezőt és ezáltal a finanszírozható dolgozói létszámot intézményenként kell először meghatározni és az így meghatározott intézményenkénti számított dolgozói létszámok összesítésével lehet a fenntartói összesítést meghatározni. Mivel a hatóság által alkalmazott számítási mód nem differenciál a feladatellátási helyek között, nem határozható meg a gyermekétkeztetéssel összefüggő támogatás intézményenkénti pontos összege, erre kizárólag az általa alkalmazott módszer szerint van lehetőség. A hátrányos megkülönböztetést abban látja, hogy annak tanulónak az étkeztetésére, aki több (egyébként földrajzilag egymástól távol lévő)

feladatellátási helyet működtető köznevelési intézménnyel áll jogviszonyban, kevesebb támogatást nyújt az állam, mint annak a tanulónak az étkeztetésére, aki olyan intézményben tanul, amelynek kis létszámú feladatellátási helye van. Kifejtette továbbá, hogy a dolgozói létszám helyesen kizárólag intézményenként értelmezhető, az étkeztetésben alkalmazott munkavállalók kapacitása az adminisztratív személyzettel szemben nem „osztható”.

- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [15] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [17] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a határidőben benyújtott indítványában (az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2022. március 21-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2022. május 19-én terjesztette elő) az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.027/2022/2. számú végzése az bírósági eljárást befejező, jogorvoslattal nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó részben az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a közigazgatási jogvita iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] volt, fennáll.
- [18] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Ugyanakkor az indítványozó állítása szerint is az indítványozó által hivatkozott és állított Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított jog sérelme a bírósági eljárásban valójában nemcsak az indítványozó mint fenntartó, hanem az intézményekben tanulók Alaptörvényben biztosított jogát érintette, ezért az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek {ezzel összefüggésben lásd: 3532/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [19] 3.2. Az indítványi kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt további követelményeinek ugyanakkor szintén csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) b) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XV. cikk (2) bekezdés]; e) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozik, ugyanakkor az indítvány indokolása tartalma szerint erre vonatkozóan alkotmányjogilag releváns érvelést, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz. Az alkotmányjogi panasz indokolása az indítványozó által a bírósági, illetve hatósági jogszabályértelmezéstől eltérő, általa helyesnek vélt részletes, a gyermekétkeztetési támogatás kiszámítási

módjára vonatkozó számítást, illetve a hatósági jogszabályértelmezés cáfolatát tartalmazza, releváns alkotmányjogi érvelés nélkül. Mindezek hiányában az indítvány ezen részében nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeinek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában annak állítása, hogy a támadott bírói döntés az indítványozó számára kedvezőtlen, még nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, az indítvány érdemi elbírálásának pedig akadálya, ha az nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a támadott bírói döntéssel, illetőleg jogszabályi rendelkezéssel {legutóbb például: 29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontja követelményét.

- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [22] A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt, jogi érvekkel alátámasztott bírói végzés érvelését tévesnek tartja, és álláspontja szerint az általa bemutatott számítási mód helyes a támogatás mértékének kiszámítását illetően, nem alkotmányossági kérdés.
- [23] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja, 27. § (1) bekezdés a) pontja, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1310/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3094/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.130/2022/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított, az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására kiterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Gáldi Nóra ügyvéd) a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.130/2022/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 107.K.705.090/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a fenti, kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakat.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (mint a közigazgatási jogvita felperese) – nem állami köznevelési intézményfenntartóként a nem állami köznevelési tevékenységhez kapcsolódó támogatásokkal kapcsolatban a fenntartott intézmények tevékenységére tekintettel költségvetési támogatás megállapítása iránt terjesztett elő az alperesnél 2021. január–december hónapokra vonatkozóan a 2021. évi központi költségvetésről szóló 2020. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 2. és 8. számú melléklet 1.71. pontban részletezett köznevelési célú támogatás alapján. A támogatásra vonatkozó igénylését a 2. számú melléklet 47.4. pontjára figyelemmel megállapítva 912 étkezőre, a finanszírozható dolgozói létszám összesített létszámát 32,5 főben állapította meg, amely alapján a teljes évre 77 148 720 Ft összegű támogatást igényelt. Az elsőfokú hatóság a BPM-ÁHI/1519-5/2021. számú, 2021. április 1. napján kelt határozatával a felperesi kérelemtől eltérően a 2021. január 1 és 2021. december 31. napjáig terjedő időszakra vonatkozó, gyermekétkeztetés támogatása jogcímén a Kvtv. 41. §-a alapján 53 198 640 Ft-ot állapított meg, a fenntartói szinten összesített dolgozói létszámot 22,39 főben rögzítette. A felperes fellebbezése folytán eljáró Magyar Államkincstár (a továbbiakban: alperes) az ÖNKFO-576-2/2021. számú, 2021. június 14. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot a keresettel nem érintett körben megváltoztatta, míg a keresettel érintett részét (gyermekétkeztetés) a finanszírozható dolgozói létszám és összeg tekintetében helyben hagyta.
- [4] A felperes keresetet terjesztett elő az alperesi határozattal szemben, melyben elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását kérte akként, hogy a Kvtv. 2. számú melléklet II.47.4. pontjában meghatározott jogcímű (gyermekétkeztetés) támogatás összegét 77 148 720 Ft-ban állapítsa meg a bíróság. Másodlagosan a módosított határozat megsemmisítését kérte, új eljárásra kötelezés mellett. Indokolásában vitatta az alperesi számítás jogszerűségét, annak jogértelmezését és jogalkalmazását. Egyben az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését is kérte, hivatkozva a költségvetési törvény mellékletének az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközése miatt. Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte.
- [5] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kifejtette, hogy a felek között a releváns tényállási elemek tekintetében azonos tényállású ügyben azonos jogkérdésben a Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett, 2021. március 2. napján kelt Kfv.IV.35.472/2020/8. számú ítéletével elvi jellegű döntést hozott. Mivel a releváns tényállás és a jogkérdés, továbbá a felek előadásai is egyezők voltak, ezért az elsőfokú bíróság nem látott indokot a kúriai döntéstől való eltérésre. Az indokolás részletesen kitért továbbá a helyes számítási módra és ennek alapján megállapította az alperesi határozat jogszerűségét.
- [6] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet közigazgatási cselekményre kiterjedő hatályal történő hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra és új határozat hozatalára történő kötelezését kérte, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokon eljáró bíróság új eljárásra

és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. A felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapította, nézete szerint a joggyakorlat egységének, illetve továbbfejlesztésének biztosítása indokolt és a felek a költségvetési törvény vonatkozó szabályait eltérő módon értelmezik. Álláspontja szerint szükséges a kérdésben a joggyakorlat egysége, illetve továbbfejlesztésének biztosítása érdekében a Kúria iránymutatása a jogszabály helyes értelmezését illetően. Emellett a per tárgyát képező jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége is indokolja a felülvizsgálati kérelem befogadását. Ugyanis a helyes számítási mód meghatározása az alperes és az összes nem állami köznevelési intézményfenntartó számára iránymutatást jelentene.

- [7] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta. Indokolásában kifejtette, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont alapján a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye fennáll. Míg a joggyakorlat továbbfejlesztése céljából akkor kerülhet sor a befogadásra, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható. Míg a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a jogkérdés társadalmi jelentőségére tekintettel a Kúria akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában. A felvetett jogkérdés különleges súlya különösen akkor állapítható meg, ha a jogkérdés nagy számban előforduló, új típusú ügyben merült fel, a jogkérdés társadalmi jelentőségét az mutatja, ha az alanyok széles körét érinti.
- [8] A Kúria a perbeli esetben azt állapította meg, hogy a felvetett jogkérdésben a Kúria már állást foglalt, a BHGY-ben közzétett határozatában. Emiatt a felülvizsgálati kérelem befogadása a joggyakorlat egységének biztosítására, valamint a jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére figyelemmel nem lehetséges. Míg a joggyakorlat továbbfejlesztése körében a felperes nem hivatkozott a BHGY-ben közzétett ítélet meghozatala óta olyan társadalmi, gazdasági viszonyokra, vagy jogszabályi környezetre, illetve a jogtudományban bekövetkezett változásra, amely kétségesse tenné a Kúria jogértelmezésének helytállóságát. Ugyanakkor megjegyezte, hogy épp a felperes maga hivatkozott – annak szabályozása tekintetében – az évek óta fennálló változatlanságára. Utalt továbbá arra is, hogy az alsóbb fokú bíróságoknak lehetőségük van a Kúria által közzétett eltérés indokolására, ezt azonban a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi LXXX. törvény 346. § (5) bekezdésének utolsó mondata értelmében az attól való eltérést az ítélet jogi indokolásának tartalmaznia kell. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [11] bekezdésében kifejezetten úgy foglalt állást, hogy a Kúria említett, Kfv.IV.35.472/2020/8. számú ítéletét az adott ügyre vonatkozóan irányadónak tekinti, az abban foglaltaktól nem kíván eltérni.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Alkotmánybírósághoz előterjesztett, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy nézete szerint az elsőfokú bíróság ítélete, továbbá a kifogásolt kúriai döntés az indítványozó Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütköző, önkényes megkülönböztetést eredményez, amely összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – intézményi, illetve személyi körben, a köznevelési intézmények fenntartói, tanulói, illetve dolgozói viszonylatában áll fenn.
- [10] A részletes számítást tartalmazó indokolás szerint az elsőfokú bíróság által jóváhagyott számítási mód azért eredményez önkényes megkülönböztetést, mivel ugyanazon feladatot (adott intézményi gyereklétszám és dolgozói létszám mellett) eltérő mértékben támogat attól függően, hogy a köznevelési intézményfenntartónak egyébként hány intézménye, illetve az intézményeknek hány feladatellátási helye van. A degresszív finanszírozás nézete szerint általában a nagyobb intézményi mérethatékonyságot szolgálja. Azonban a mérethatékonyság az étkeztetésben független attól, hogy a fenntartónak egyébként még hány intézménye van. Azt is kifejtette, hogy az általa bemutatott helyes jogalkalmazással az étkezők számát, az intézmények feladatellátási helyeinek megfelelő függő tényezőt és ezáltal a finanszírozható dolgozói létszámot intézményenként kell először meghatározni és az így meghatározott intézményenkénti számított dolgozói létszámok összesítésével lehet a fenntartói összesítést meghatározni. Így a hatóság által alkalmazott számítási mód nem differenciál a feladatellátási helyek között, nem határozható meg a gyermekétkeztetéssel összefüggő támogatás intézményenkénti pontos összege, erre kizárólag az általa alkalmazott módszer szerint van lehetőség. A hátrányos megkülönböztetést abban látja, hogy annak tanulónak az étkeztetésére, aki több feladatellátási helyet működtető köznevelési

intézménnyel áll jogviszonyban, kevesebb támogatást nyújt az állam, mint annak a tanulónak az étkeztetésére, aki olyan intézményben tanul, amelynek kis létszámú feladatellátási helye van. Kifejtette továbbá, hogy a dolgozói létszám helyesen kizárólag intézményenként értelmezhető, az étkeztetésben alkalmazott munkavállalók kapacitása az adminisztratív személyzettel szemben nem „osztható”.

- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [13] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a határidőben benyújtott indítványában (az indítványozó a Kúria végzését 2022. március 21-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszát 2022. május 16-án terjesztette elő) az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.130/2022/3. számú végzése az bírósági eljárást befejező, jogorvoslattal nem támadható döntése alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó az Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a közigazgatási jogvita iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] volt, fennáll.
- [15] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Ugyanakkor az indítványozó állítása szerint is az indítványozó által hivatkozott és állított Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében biztosított jog sérelme a bírósági eljárásban valójában nemcsak az indítványozó mint fenntartó, hanem az intézményekben dolgozók, valamint tanulók Alaptörvényben biztosított jogát is érintette, ezért az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek {ezzel összefüggésben lásd: 3532/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [16] 3.2. Az indítváni kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt további követelményeinek ugyanakkor szintén csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) b) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés Alaptörvényben biztosított jogát sérti); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XV. cikk (2) bekezdés]; e) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozik, ugyanakkor az indítvány tartalma szerint annak indokolása erre vonatkozóan alkotmányjogilag releváns érvelést, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő. Az alkotmányjogi panasz indokolása az indítványozó által a bírósági, illetve hatósági jogszabályértelmezéstől eltérő, általa helyesnek vélt részletes, a gyermekétkeztetési támogatás kiszámítási módjára vonatkozó számítást, illetve a hatósági jogszabályértelmezés cáfolatát tartalmazza, releváns

alkotmányjogi érvelés nélkül. Mindezek hiányában az indítvány ezen részében nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeinek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában annak állítása, hogy a támadott bírói döntés az indítványozók számára kedvezőtlen, még nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, az indítvány érdemi elbírálásának pedig akadálya, ha az nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a támadott bírói döntéssel, illetőleg jogszabályi rendelkezéssel {legutóbb például: 29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontja követelményét.

- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [19] A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt, jogi érvekkel alátámasztott bírói végzés érvelését tévesnek tartja, és álláspontja szerint az általa bemutatott számítási mód helyes a támogatás mértékének kiszámítását illetően, nem alkotmányossági kérdés.
- [20] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja, a 27. § (1) bekezdés a) pontja, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1290/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 10.K.700.970/2020/65. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő: a Pécsi Törvényszék 2022. február 8-án meghozott és jogerős 10.K.700.970/2020/65. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét a Baranya Megyei Kormányhivatal által kibocsátott fizetési meghagyással összefüggésben.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt döntés alapjául szolgáló ügy lényege a következő.
- [4] Az indítványozó lakóháza udvarán tartott kutyája az utcára szökött, majd a kutya – féktávolságon belül – kifutott egy arra haladó motorkerékpár elé az úttestre. A kutyát a motorkerékpáros elütötte, az ütközés következtében a motorkerékpáros több – 8-12 hét alatt gyógyuló – súlyos sérülést szenvedett.
- [5] A Mohácsi Járásbíróság 2019. október 10-én meghozott és fellebbezés hiányában 2019. november 4-én jogerős 1.Bpk.180.2019/2. számú büntetővégzésében súlyos testi sértés vétsége miatt 1 évre próbára bocsátotta az indítványozót. Az indítványozó a büntetővégzéssel szemben perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyet a Pécsi Törvényszék 3.Bpl.435/2020/7. számú végzésével elutasított. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Pécsi Törvényszék végzését helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint a perújítás nem szolgálhatott az alapeljárásban rendelkezésre álló, ám a jogosult által elmulasztott rendes jogorvoslati jog gyakorlásának pótlására. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is egyetértett, hogy az igazságügyi műszaki szakértői vélemény beszerzése, melyet az indítványozó a büntetőeljárás keretében indítványozott, a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából lényeges bizonyító tény nem eredményezett volna.
- [6] A Baranya Megyei Kormányhivatal 2020. április 7-én fizetési meghagyást bocsátott ki a balesettel összefüggésben, amelyben kötelezte az indítványozót 4 353 079 Ft megfizetésére. A fizetési meghagyás szerint a baleset kapcsán lefolytatott megtérítési eljárás során a büntetővégzés, a beszerzett iratok és nyilatkozatok együttes mérlegelésével megállapításra került, hogy a motorkerékpáros sérülésének bekövetkezésében az indítványozót felelősség terheli, következésképpen a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 68. §-a szerint felelősséggel tartozik a sérülés miatt felmerült egészségbiztosítási ellátások költségeiért.
- [7] Az indítványozó a fizetési meghagyással szemben kereseti kérelemmel fordult a Pécsi Törvényszékhez, amelyben kérte, hogy a bíróság a fizetési meghagyást helyezze hatályon kívül, és a hivatalból indított eljárást szüntesse meg. Az indítványozó a kereseti kérelemben kifogásolta az eljárást megindító végzés kapcsán a kiadmányozási jog gyakorlását (ügyintéző nem járhatott volna el) és a bélyegzőlenyomat hiányát. A kereseti kérelem szerint a kormányhivatal az eljárás megindítására és a fizetési meghagyás meghozatalára nem rendelkezett hatáskörrel. Az indítványozó keresete szerint a kormányhivatal nem tett eleget a tényállás-tisztázási kötelezettségének, a bizonyítékokat pedig nem ismertette az eljárás során az indítványozóval. A bizonyítás kapcsán kifogásolta, hogy a kormányhivatal szemlét nem tartott, szakértőt nem rendelt ki. Az indítványozó keresetében vitatta a fizetési meghagyás szerinti követelés összezszerűségét, továbbá annak levezetését. Keresetében hivatkozott arra is, hogy a részére felrótt, illetőleg terhére megállapított felelősség nem terheli, a káresemény számára nem volt felróható. Keresete szerint a kormányhivatal – méltányosságot gyakorolva – elengedhette volna a közigazgatási eljárás során az egészségbiztosítási költségek megfizetését. Kifogásolta továbbá azt is, hogy

a kormányhivatal a büntetővégzés tartalmára hivatkozva hozta meg fizetési meghagyását, arra alapította a felelősség megállapítását.

- [8] A Pécsi Törvényszék 2022. február 8-án meghozott és jogerős 10.K.700.970/2020/65. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét. A bíróság a keresetet alaptalannak találta. A bíróság a kiadmányozásra vonatkozó indítványozói állásponttal szemben a kormányhivatalnak – a szervezet és működési rendje szerinti szabályokon alapuló – érvelésével értett egyet és megállapította, hogy az ügyintéző jogosult volt az eljárást megindító végzést aláírni. A bíróság azt is megállapította, hogy az eljárást megindító végzéssel összefüggően, a kereset szerinti jogsérelemre hivatkozás egyebekben sem hatott volna ki érdemben a fizetési meghagyásban foglaltakra. A bíróság az ítélet indokolásában hivatkozott jogszabályokra tekintettel nem osztotta az indítványozónak a kormányhivatal hatáskör hiányára vonatkozó kifogását sem és megállapította, hogy a kormányhivatal hatáskörrel és illetékességgel rendelkezett a fizetési meghagyás kibocsátására. A bizonyítás körében hivatkozott indítványozói állásponttal összefüggésben a bíróság utalt arra, hogy a hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást, továbbá határozza meg a bizonyítás módját és annak terjedelmét. A bíróság rögzítette, hogy a kormányhivatal a bizonyítási eljárás körében egyrészt a Mohácsi Járásbíróság részéről lefolytatott eljárás adatait használta fel, másrészt az ügyben rendelkezésre bocsátott valamennyi iratból állapította meg a fizetési meghagyásban rögzítetteket, és eszerint kötelezte az indítványozót az abban foglalt összeg megfizetésére. A bíróság a kereseti kérelemben foglaltakkal ellentétben megállapította, hogy a kormányhivatal a tényállás-tisztázási kötelezettségének eleget tett. A bíróság az indítványozó kifogásaival szemben azt is megállapította, hogy a kormányhivatal az eljárás megindításáról szóló végzésben tájékoztatta az indítványozót a nyilatkozattétel, valamint az iratbetekintés lehetőségéről. A bíróság az indítványozó összecszerúségre vonatkozó kifogása kapcsán megállapította, hogy bizonyítható és tisztázható volt a fizetési meghagyásban szereplő összecszerúség részletezése, valamint az ok-okozati összefüggés fennállta. A bíróság az indítványozó igazságügyi orvosszakértői kirendelésére vonatkozó kérelmének helyt adott, a szakértő szerint az ellátások a balesettel összefüggőek, a lejelentett tevékenységek kiszámítása megfelelő, azok elvégzésre kerültek. A bíróság aggálytalannak találta a szakértői véleményt és az alapján jogszerűnek találta a fizetési meghagyást mind a jogalap, mind pedig az összecszerúség tekintetében.
- [9] A bíróság ítélete szerint az egészségbiztosítási költségek méltányosságából történő elengedése a kormányhivatal és nem a bíróság hatáskörébe tartozó, arra a bírósági eljárás során lehetőség nem volt. Egyebekben az ítélet indokolása utal a kormányhivatal nyilatkozatára, miszerint a mérséklés, elengedés engedélyezése kérelemhez kötött, az indítványozó azonban ilyen nem terjesztett elő.
- [10] A bíróság álláspontja szerint a büntetőeljárásban meghozott büntetővégzés jogerőre emelkedésével kétséget kizáróan megállapításra került a gondatlanságból elkövetett súlyos testi sértés vétsége az indítványozó terhére, a kormányhivatal a büntetővégzésben foglaltak alapján állapította meg a baleset körülményeit. A bíróság elutasította a baleset körülményeire vonatkozó szakértői bizonyításra vonatkozó indítványt, mert a bizonyítási eljárás adatai nem voltak egymásnak ellentmondóak, ilyen a bíróság részéről lefolytatott tanúbizonyítási eljárás során sem merült fel.
- [11] A bíróság ítélete ellen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 99. §-a szerint nem volt helye fellebbezésnek.
- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben tájékoztatta az Alkotmánybíróságot arról, hogy a Pécsi Törvényszék jogerős ítéletével szemben egyidejűleg felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál.
- [13] Az indítványozó – az Alkotmánybíróság főtítkárnak hiánypótlásra vonatkozó felhívása alapján megküldött – indítványkiegészítésében arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította a 2022. április 22-én meghozott Kfv.VII.45.172/2022/3. számú, majd a 2022. június 14-én meghozott Kfv.VII.45.197/2022/2. számú végzésével.
- [14] Az indítványkiegészítés keretében az indítványozó utalt arra, hogy a Kúria végzéseivel szemben külön alkotmányjogi panaszt terjeszt elő. Az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – a Kúria végzéseit támadó alkotmányjogi panaszt IV/2051-4/2022. számú végzésével visszautasította (határidőn túli előterjesztés miatt).
- [15] 1.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseinek, a II. cikk, a IV. cikk (1) bekezdésének, a XIII. cikk, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntés megsemmisítését, indokai a következők.

- [16] Az indítványozó szerint az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseit sérti, hogy a bíróság nem tett eleget az indítványozót megillető alapvető jogok védelmére vonatkozó kötelezettségének. Az indítványozó ezzel összefüggésben hivatkozott többek között a kormányhivatal hatáskörének vélt hiányára, a kiadmányozás és a tényállás megállapítása körében vélt hibákra, továbbá a közlekedési-műszaki igazságügyi szakértő kirendelésének elmaradására.
- [17] Az indítványozó szerint az Alaptörvény II. cikkének, azaz emberi méltóságának sérelmét is eredményezte, hogy a bíróság nem hívta fel a kormányhivatalt bizonyítási kötelezettsége teljesítésére, továbbá a bíróság a közigazgatási perben az indítványozó kérése ellenére nem rendelt ki közlekedési-műszaki szakértőt. Az indítványozó szerint az eljáró állami szervek emiatt nem tekintették emberi méltóságú jogalanyoknak.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jog biztosítása esetén nem kerülhet volna sor olyan eljárásra, amely során sem a hatóság, sem a bíróság nem tulajdonít jelentőséget a sérülést szenvedett, mint veszélyes üzem üzembentartó felelősségének. Az Alaptörvény IV. cikkének érvényesüléséhez szükséges lett volna az indítványozó szerint a tényállás pontos megállapítása, a műszaki igazságügyi szakértő kirendelése. Az indítványozó szerint emiatt a tényállás hiányos és a döntéshozatalhoz, az okszerű mérlegeléshez nem szolgálhatott alapul.
- [19] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIII. cikkét sérti, hogy nem állapítható meg a kormányhivatal részéről ki írta alá a fizetési meghagyást, álláspontja szerint ugyanis a fizetési meghagyás a tulajdonának elvonását jelenti. Indokai szerint a bíróság felelőssége a közigazgatási határozat esetében alakilag vizsgálni, hogy azt ki írta alá, a bíróság részéről ennek elmaradása a tulajdonhoz való jogának sérelméhez vezetett.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmét is állította, álláspontja szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte, hogy a kormányhivatal nem rendelkezett hatáskörrel a fizetési meghagyás kibocsátására, mert a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendeletnek (a továbbiakban: Ebtv. vhr.), a kormányhivatal hatáskörét megállapító 1. § (5) bekezdése az indítványozó felelősségét megalapozó rendelkezést, az Ebtv. 68. §-át nem tartalmazza. Indokai szerint a hatáskör hiányában meghozott semmis határozatot a bíróságnak meg kellett volna semmisítenie. Az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben is hivatkozott továbbá arra, hogy nem állapítható meg a kormányhivatal részéről ki írta alá a fizetési meghagyást, valamint kifogásolta az ügyintéző általi kiadmányozást, a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettséget. Álláspontja szerint a jogerős büntetővégzés bizonyítékként önmagában nem alkalmas eldönteni a közigazgatási ügy érdemét. Az indítványozó szerint a fizetési meghagyás indokolása jogszabálysértő módon hiányos, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény – a döntés tartalmára vonatkozó – 81. § (1) bekezdésébe ütköző. Az indítványozó szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme, az előadott kifogásai miatt a lefolytatott bírósági eljárás ellenére megállapítandóak.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán a kereset elutasítását – az eljárási és anyagi jogszabályok megsértése miatt – *contra legem* jogalkalmazásnak tekinti, amely sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Kifogásolta, hogy egyesbíró járt el – a Kp. 8. § (3) bekezdésével ellentétesen – a bírósági eljárás során, továbbá azt is, hogy a bíróság jogszabálysértő módon elutasította a közlekedési-műszaki szakértő kirendelését. Az indítvány ehelyütt szintén kitért arra, hogy a büntetővégzés nem teremthetett volna kellő ténybeli és jogi alapot az indítványozó felelősségének megállapításához, a szakértő kirendelése elengedhetetlen lett volna a veszélyes üzemi felelősség figyelembevételére. Álláspontja szerint így a bíróság elzárta annak bizonyításától, hogy a baleset bekövetkezésében a sértettet terheli a felelősség. Az indítványozó ezzel összefüggésben a tényállás hiányos megállapítását is a tisztességes eljárás követelményébe ütközőnek tartja. Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a bíróság nem függesztette fel eljárást egy másik – a sérült balesetének üzemiségére vonatkozó – közigazgatási eljárásra, majd perre tekintettel.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét is állította, indokai szerint a közigazgatási határozatok tekintetében is biztosítani szükséges – a közigazgatás szervezeti rendszerén belül – a jogorvoslati jogot. Önmagában a fizetési meghagyás keresettel történő megtámadása álláspontja szerint nem minősül jogorvoslatnak. Az indítvány ebben a körben megjegyzi továbbá, hogy a közigazgatási bírósági döntés ellen sem volt helye jogorvoslatnak, mert az elsőfokú bíróság ítélete ellen a fellebbezés kizárásra került. Az indítványozó szerint a bíróság a közlekedési-műszaki szakértő kirendelésének elutasítására tekintettel nem biztosította a hatékony jogorvoslatához való jogot.

- [23] 2. Az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv.-ben előírt feltételének.
- [24] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [25] 2.2. Az indítványozó jogi képviselője a bíróság ítéletét 2022. március 11-én vette át, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. május 8-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be jogi képviselő útján. Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó határidőben kiegészítette az indítványt.
- [26] Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte kizárólag az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének – a jogorvoslat hiányára alapozott – sérelmét a Pécsi Törvényszék ítéletét kifogásolva állította, azonban a jogorvoslatra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre vonatkozó, az Abtv. 26. §-a szerinti kérelmet és kapcsolódó indokolást nem adott elő, így e joggal összefüggésben nincs lehetőség vizsgálat lefolytatására. Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati jog sérelmének állításával összefüggésben megjegyzi, hogy a bírói út jelen ügyben eleve jogorvoslati funkciót tölt be. Az Alkotmánybíróság utal korábbi – a régi Pp. támadott rendelkezésével összefüggő – határozatára, miszerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy a jogalkotó bizonyos esetekben kizárja a fellebbezés lehetőségét nem eredményezi a jogorvoslati jog alkotmányos sértő korlátozását” [3084/2018. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [33]].
- [27] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói ítéletet [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény indítványozó szerint sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben indokolta, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Ugyanakkor az indítvány az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, valamint XIII. cikkével összefüggésében nem tartalmaz releváns, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, az előadottak nem állnak összefüggésben az érintett alapjogokkal.
- [28] Az indítványozó továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [29] Az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, felperesként érintettsége fennáll a támadott ítélettel összefüggésben, a jogi képviselő meghatalmazását az indítványozó csatolta.
- [30] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [31] 3.1. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó lényegében a kereseti kérelemben előadott kifogásokra hivatkozik az Alaptörvény XXIV. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben. Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány által állított kifogások – kormányhivatal hatáskörének hiánya, kiadmányozási hiba, tényállás tisztázásának és a bizonyítás hiányosságai – a bíróság mikénti megítélésébe tartozó kérdések. A Pécsi Törvényszék pedig a kereseti kérelemben foglaltakat vizsgálta, az indítványozó kifogásait megválaszolta.
- [32] Következésképpen az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó kifogásai nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkoznak, a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében [vö. pl. 3264/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [64]].

- [33] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítélet szakjogi keretbe tartozó (s ekként ottmaradó) felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem általános felülbírálati fórum. Az eljáró bíróság által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [34] 3.2. Az Alkotmánybíróság a kormányhivatal hatáskörével összefüggésben megjegyzi, hogy az Ebtv. vhr. 1. § (5) bekezdése szerint a Kormány a kormányhivatalt jelölte ki egészségbiztosítónak, illetve egészségbiztosítási szervként az Ebtv. 70. § (4) bekezdésében foglalt feladatok ellátására. Az Ebtv. 70. § (4) bekezdése szerint pedig a 68. §-on alapuló fizetési meghagyást az egészségbiztosító (vagy a vasutas egészségbiztosítási szerv) hozza meg.
- [35] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény 27. cikke a társasbíráskodás elvét tekinti alapvetőnek, amikor megállapítja, hogy Magyarországon a bíróságok – törvény eltérő rendelkezése hiányában – tanácsban ítélik meg. A társasbíráskodás elve nem zárja ki, hogy törvényileg szabályozottan egyesbíró járjon el különböző eljárásokban. A Kp. 8. § (1) bekezdése – követve az Alaptörvényt – rögzíti, hogy a Kp. eltérő rendelkezése hiányában a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el. Ugyanakkor a Kp.-nak – az indítványkiegészítésben is hivatkozott – 8. § (3) bekezdés *b*) pontja szerint egyesbíró jár el elsőfokon a tízmillió forintot meg nem haladó alapösszegű fizetési kötelezettséget vitató kereset alapján indult perben, ahogy az a támadott bírósági eljárás kapcsán is történt.
- [36] Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozót súlyos testi sértés vétsége miatt egy évre próbára bocsátó – fellebbezés hiányában jogerős – büntetővégzés bírósági eljárásban történő mikénti figyelembevétele jogalkalmazói hatáskörbe tartozik. Mindazonáltal kétségtelen, hogy az Ebtv. a követelés elévülése kapcsán számol azzal az esettel, hogyha a követelésre alapot adó magatartás a bíróság jogerős ítélete szerint bűncselekmény [vö. Ebtv. 70. § (2) bekezdés]. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 793. § (2) bekezdése szerint pedig a büntetővégzés ügydöntő határozat, amelyre – ha a Be. másképp nem rendelkezik – az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- [37] 3.3. Következésképpen az indítvány nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [38] 4. Ekként az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *h*) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1256/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 4.K.701.497/2021/5. sorszámú ítéletével összefüggésben Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának helyi adókról szóló 30/2015. (XI. 23.) számú önkormányzati rendeletének – 2020. december 31. napjáig hatályban volt – 6. § a) pontjának „belterületi beépítetlen terület esetén 150,-Ft/m²” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 4.K.701.497/2021/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozók csatolt meghatalmazással igazolt közös jogi képviselőjük, dr. Bartkó Róbert ügyvéd útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal éltek Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának helyi adókról szóló 30/2015. (XI. 23.) számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) – 2020. december 31. napjáig hatályban volt – 6. § a) pontjának „belterületi beépítetlen terület esetén 150,-Ft/m²” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt, valamint kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Miskolci Törvényszék 4.K.701.497/2021/5. sorszámú ítéletének alaptörvényellenességét, és azt semmisítse meg.
- [2] Az alapul szolgáló ügyet illetően az indítványozók – az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszban – előadták, hogy különböző arányban tulajdonosai voltak az alkotmányjogi panasszal érintett közigazgatási ügyben szereplő ingatlanoknak. Miskolci Megyei Jogú Város Önkormányzatának Jegyzője az Ör. 6. § a) pontjában foglaltakra is figyelemmel a 2017. és 2018. évre vonatkozóan – külön határozatban – évi 1 500 000 Ft fizetésére kötelezte mindegyik indítványozót. A határozatokkal szemben az indítványozók fellebbezéssel éltek, amelyek alapján a másodfokú adóhatóság – külön határozatokban – az elsőfokú adóhatóság határozatokat helybenhagyta.
- [3] Ezt követően indítványozók keresettel fordultak a Miskolci Törvényszékhez, kérve az érintett közigazgatási határozatok felülvizsgálatát. A keresetek alapján indult eljárásokat a Miskolci Törvényszék K.701.497/2021. ügyszám alatt egyesítette. A felperesek keresetükben kérték a közigazgatási határozatok megsemmisítését, a per tárgyalásának felfüggesztését, valamint a Kúria Önkormányzati Tanácsának megkeresését. Keresetükhöz mellékeltek a pert megelőző közjegyzői nemperes eljárásban beszerzett ingatlan-forgalmi szakértői véleményt, melyet az eljáró Miskolci Törvényszék – a Kúria eljárását kezdeményező indítványában – aggálymentesnek fogadott el, és az indítványában megállapított tényállás részévé tett. Az így beszerzett szakvélemény az adótárgynak minősülő ingatlan forgalmi értékét 2016-ban 112 Ft/ m², 2017-ben 125 Ft/m², míg a 2018. évre vonatkozóan 137 Ft/m² összegben határozta meg.
- [4] A panasz alapját képező tényállás szempontjából az indítványozók fontosnak tartották kiemelni, hogy a bíróság – amint azt az ítéletében is rögzítette – a perben beszerezte a közjegyzői nemperes eljárásban készült igazságügyi szakértői véleményt, melyben megállapítottakat a felek érdemben nem vitatták, a bíróság az igazságügyi szakértő szakvéleményét a tényállás alapjául elfogadta. A bíróság ennek figyelembevételével kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsának eljárását, kérve a jelen alkotmányjogi panasszal is érintett önkormányzati rendeleti rendelkezés megsemmisítését, és konkrét ügyben való alkalmazási tilalmának megállapítását, mivel a megállapított tényállás alapján arra a következtetésre jutott, hogy a támadott jogszabályhely nem vette figyelembe a helyi sajátosságokat, valamint a telekadót olyan mértékben állapítja meg, hogy az nem igazodott

az adóztatott vagyontárgy értékéhez, az adóalanyok teherviselő képességéhez. Hivatkozott továbbá annak konfiskáló jellegére is az irányadó kúriai gyakorlat felhívása mellett.

- [5] A Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5028/2021/4. szám alatti határozatával a bírói kezdeményezést elutasította. A Kúria az önkormányzat védirta alapján – amely vitatta a felpereseknek a forgalmi értékre vonatkozó előadását – részletesen vizsgálta a nemperes eljárásban beszerzett szakvélemény megállapításait, ebben a körben további adatokat szerzett be.
- [6] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az ingatlan forgalmi értékének megállapításakor az önkormányzat által az állami adóhatóságtól beszerzett, a tárgyi időszakból származó összehasonlító forgalmi érték adatokat vette alapul. A Kúria megállapította, hogy ezeket a konkrét (a Kúria döntésében részletesen feltüntetett) adatokat alapul véve a telekadó a forgalmi érték 26%, 22%, illetve 15%-át teszi ki, ami egy év alatt nem emészti fel az ingatlanvagyon értékét, ezért az a Kúria korábbi gyakorlatának megfelelően nem ellentétes az általános közteherviselés elvével (határozat [33]–[35] bekezdések). A Kúria utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság 20/2021. (V. 27.) AB határozatának és a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatának fényében sem tekinthető az Ör. vizsgált rendelkezései alapján kivetett adó konfiskáló jellegűnek; utalt továbbá az Alkotmánybíróság a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozata indokolásának [40] bekezdésére is.
- [7] Vagyis a Kúria a határozatában a tényállás alapját képező igazságügyi szakvéleményt a fentiek szerint elvetette, egyben megállapította, hogy a differenciálási szempontnak az önkormányzat önmagában már azzal is eleget tesz, ha különbséget tesz a telkek típusa és rendeltetése alapján, valamint, ha adómentességeket állapít meg. Egyben nem állapította meg a telekadó konfiskáló jellegét sem. A felperesek ezt követően indítványozták az Alkotmánybíróság megkeresését az ügyben, melyet azonban a Miskolci Törvényszék elutasított, és a sérelmezett 4.K.701.497/2021/5. sorszámú ítéletével a Kúria Önkormányzati Tanácsának döntése alapján elutasította a felperesek kereseti kérelmét, azzal az indokolással, hogy a kúriai döntés köti a bíróságot. A Kúria ténybeli és jogi megállapítását értékelve állapította azt meg, hogy felperesek kifogása nem helytálló.
- [8] Az indítványozók ezt követően az Alkotmánybírósághoz fordultak. Hiánypótlásra felhívást követően kiegészített alkotmányjogi panaszukban az alapjogsérelmet a XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXX. cikk (1) bekezdése tekintetében állították. Álláspontjuk szerint alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy az önkormányzat által alkalmazott jogtechnikai megoldás sérti-e a tulajdonhoz való jog és az arányos közteherviselés alkotmányos elveit azzal, hogy a területalapú adóztatással olyan kirívóan magas adóterhet állapít meg, amely nem kapcsolódik az adott belterületi beépítetlen ingatlan forgalmi értékéhez.
- [9] Az indítványozók jelezték, hogy a hivatkozott jogszabályhely 2021. január 1. napjától ugyan módosult, ugyanakkor tartalmában alapvetően nem változott. Mivel azonban a támadott bírósági döntés, valamint a közigazgatási szervek határozatai az Ör. 2020. december 31. napjáig hatályos rendelkezésén alapultak, ezért az alkotmányjogi panaszban kizárólag a fenti idézett normaszöveg alaptörvényellenességére hivatkoznak, illetve annak alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a konkrét ügyben való alkalmazás kizárását kérik.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozók az alapügy tárgyát képező eljárásban felperesek voltak, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a)* pontja értelmében érintettségük fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkeznek. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [12] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetén további feltétel, hogy az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet Alaptörvényben biztosított jogának sérelme az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A sérelmezett bírósági ítéletet – az indítványozók tájékoztatása szerint – 2022. április 11. napján kézbesítették. Az alkotmányjogi panaszt 2022. május 26. napján – a törvényes határidőn belül – nyújtották be. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban megjelölték az Abtv. 26. § (1) bekezdését, és 27. § (1) bekezdését, amelyek alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezték, az Ör. sérelmezett rendelkezését és a kifogásolt bírósági ítéletet, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, ezzel a beadvány a határozott kérelem ezen követelményének eleget tett.
- [15] Az indítványban hivatkoznak a 20/2021. (V. 27.) AB határozatra, ami a panasz szerint az Alaptörvény XIII. cikke és XXX. cikke alapján a konfiskáló adómértéket alaptörvény-ellenesnek minősítette.
- [16] Habár a telekadók konfiskáló jellegének alkotmányossági megítélése során az Alkotmánybíróság – egy a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állító alkotmányjogi panasz befogadását visszautasító, érdemi vizsgálatot nem tartalmazó végzésében – kimondta, hogy „egyedül az Alkotmánybíróságnak van lehetősége arra, hogy az önkormányzat által kivetett, konfiskáló jellegű helyi adó alaptörvény-ellenességét közvetlenül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, illetve XXX. cikkének sérelme miatt megállapítsa és megsemmisítse – {3460/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [45]}, továbbá az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] tulajdonhoz való jog közteljesítési kötelezettségben jelentkező korlátozása akkor válik alkotmányjogi értelemben aggályossá, amikor a fizetési kötelezettség egyértelműen túlterjeszkedik az arányos mértéken, és a súlyosan aránytalan adó elveszíti a közteljesítési kötelezettségen nyugvó legitimitását, egyszerre valósítja meg az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésének és XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét” {20/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [39]}, a jelen ügyben nincs kellő következtetési alap ezen körülmények fennállásának a megállapítására.
- [17] Az Alkotmánybíróság legutóbbi döntése {27/2022. (XI. 3.) AB határozat, Indokolás [33]} hasonló ügyben abból indult ki – a törvényszék és a Kúria döntésében szereplő, egybehangzó adatokból, azonosan megállapított tényállásból kiindulva –, hogy a telekadóra vonatkoztatva egy 20–30–40%-os adóterhelés már alkotmányossági vizsgálatot vonhat maga után; a határozat utal arra, hogy ezt az elvi megállapítást konkrét ügyekben úgy alkalmazta a testület, hogy konfiskálónak minősítette a kb. 42%-os telekadó-terhelést, más elbírált esetekben pedig az előbbi értéknél jóval magasabb elvonási szinteket (78%, illetve 228%) tekintett elkobzó jellegűnek.
- [18] Ezzel szemben a jelen beadványban – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXX. cikk (1) bekezdése tekintetében – állított alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, a törvényszék indítványa nyomán keletkezett kúriai döntés, a törvényszék támadott ítélete) megállapította, hogy az indítványozók a valójában nem alkotmányossági problémát tártak fel, hanem azt sérelmezték, hogy olyan mértékű adó megfizetésére kötelezték őket, amely szerintük nem igazodik az alapul szolgáló adótárgy értékéhez. Végző soron azt sérelmezték, hogy a bíróság nem az általuk beszerzett szakértői vélemény alapján minősítette az adó mértékét.
- [19] Az indítványozók rámutattak, hogy a telekadó konfiskáló jellegének megállapítása során értelemszerűen az adott vagyontárgy fogalmi értékéből kell kiindulni. Ugyanakkor az indítványozók leszögezték, hogy „a forgalmi érték szakkérdés, melyet az eljáró bíróságnak az ítéleti tényállásába is bele kell foglalnia.” Valamint „[a] telek értéke szakkérdés, így a szakvéleményhez képest kell vizsgálni az adómérték súlyosan aránytalan voltát.”
- [20] A fentiekkel szemben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen esetben a törvényszéknek a Kúriához intézett indítványa alapjául szolgáló, egy nemperes eljárásban beszerzett szakvélemény már nem képezheti az alkotmánybírósági döntés alapját. A panasz végző soron nem is tért ki arra, hogy – a Kúria döntésének a részletes ismertetését tartalmazó, azt mindenben követő (lásd az ítélet indokolásának [51] és [54] bekezdéseit), az ottani ténybeli és jogi megállapításokat magáévá tévő – törvényszéki bírói döntés ténymegállapítása ellenére a helyi rendeletben szereplő adómérték milyen okból lenne konfiskáló.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 26 § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálására nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ahogyan az ítéleti tényállás megállapítására, valamint az ahhoz vezető szakkérdések felülbírálására sem terjed ki az Alkotmánybíróság hatásköre.

- [22] 4. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben a fentiek szerint nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1272/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3097/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Kúria Kfv.VI.37.116/2022/12. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Flumbort András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 113.K.701.988/2021/26. számú ítéletével, valamint a Kúria Kfv.VI.37.116/2022/12. számú ítéletével szemben, és kérte a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
 - [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó iparcikk jellegű bolti vegyes kiskereskedelem főtevékenységet végző jogi személyt az elsőfokú hatóság fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére, valamint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat folytatásától való tartózkodásra kötelezte, továbbá előírta, hogy gondoskodjon a jogszabályban előírt ügyfélszolgálati nyitvatartási időről. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot – a kiszabott bírság és kötelezések fenntartása mellett – úgy változtatta meg, hogy további tilalmakat írt elő. Ezt követően az indítványozó keresetet terjesztett elő. A perben eljáró elsőfokú bíróság a másodfokú hatósági határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az új eljárásban a hatóság a korábbinál lényegesen magasabb fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, egyúttal a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat elkövetésétől való tartózkodásra, illetve a jogszabályban előírt ügyfélszolgálati nyitvatartási időről való gondoskodásra kötelezte. Kötelezte továbbá, hogy az eljárás során észlelt hiba, hiányosság, illetve a jogsértés megszüntetése érdekében tett intézkedéséről a határozat véglegessé válásától számított 15 napon belül értesítse a hatóságot. Eljárása során tájékoztatta az indítványozót, hogy nyilatkozatot, észrevételt tehet, iratbetekintéssel élhet, a bizonyítékokat megismerheti és új bizonyítási indítványt is tehet. Az indítványozó, tekintettel arra, hogy a megsemmisített határozattal lezárt eljárásban már megtette ilyen irányú előadásait, azokat nem kívánta megismételni. A hatóság ezt úgy értelmezte, hogy az indítványozó nem kíván élni e jogaival.
 - [3] Ezt követően az indítványozó keresete alapján indult közigazgatási perben a Fővárosi Törvényszék – az alkotmányjogi panaszban támadott – 113.K.701.988/2021/26. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróság az ő terhére róta, hogy a közigazgatási eljárásban a tényállás nem került teljeskörűen feltárára. Az indítványozó kérelmére indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria Kfv.VI.37.116/2022/12. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria úgy ítélte meg, hogy ha az ügyfél a hatósági eljárásban a számára biztosított vagy értesítés útján felajánlott bizonyításra irányuló indítvány előterjesztésének jogával nem élt, akkor ennek felelősségét nem háríthatja a közigazgatási szervre.
 - [4] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérelmezte, hogy a megismételt eljárásban a korábban már ugyanazon hatóság által meghatározott bírság összegét, illetve a korábban előterjesztett bizonyítási indítványait nem vették figyelembe, a megismételt eljárásban a hallgatását a bíróságok jogsértő módon értékelték. Mindez szerint az eljárás tisztességtelenségéhez vezetett, a hatósági eljárásban sérült az Alaptörvény XXIV. cikkében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való joga. Állította továbbá, hogy a szerinte „súlyosan alapjogsértő közigazgatási határozat kritika nélküli helybenhagyása önmagában ellentétes a tisztességes bírósági eljárással”, sérült ezért az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról döntenéi jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának

törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában sérelmezett ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehetőség. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2022. július 18-án vette át, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2022. szeptember 15-én – a törvényes határidőn belül – elektronikus úton nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható ítéletet támadta.
- [8] Az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a bíróság csak akkor sérti meg az abban foglalt jogosultságot, ha a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a bíróság elmulasztotta felismerni {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [43]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az indítványozó a tisztességes hatósági eljárás sérelmére vonatkozó aggályait így az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos kifogások körében értékelte.
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó szerint az okozta az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét, hogy az eljáró bíróság (illetve hatóság) a megismételt eljárásban a korábban már ugyanazon hatóság által meghatározott bíróság összegét, illetve a korábban előterjesztett bizonyítási indítványait nem vették megfelelően figyelembe, a megismételt eljárásban a hallgatását jogsértő módon értékelték.
- [11] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy szakjogi – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a bizonyítékok bírói mérlegelését, a bizonyítási eljárást, a bizonyítási indítványok értékelését. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [13] 3. A kifejtettek szerint a bírói döntéssel szemben előterjesztett panasz pedig nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének. Ezért azt az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2205/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője, dr. Kollarics Flóra ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Nav. Szj. tv.) 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság elve) XII. cikkével (munkához való jog), XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való jog), és XV. cikkével (diszkrimináció tilalma).
- [3] A Nav. Szj. tv. 251. §-a átmeneti rendelkezés az illetmény megállapításához. Ennek (1) bekezdése szerint a munkáltatói jogkör gyakorlója 2021. január 20-ig 2021. január 1-jei hatállyal megállapítja az érintett fizetési fokozatát, a fizetési fokozatban soron történő előrelépés lehetséges legkorábbi időpontját, az alapilletmény beállási szintjét, az időpótlék szempontjából figyelembe vehető időt, a korábbi rendszeres díjazás összegét, valamint az alapilletmény megállapítás alapjául szolgáló összeget, a (3) bekezdés szerinti korrekciós díj összegét. A 253. § a jogviszony átalakulásához kapcsolódó jogorvoslat, jogkövetkezmények körében tartalmaz rendelkezéseket, ennek (1) bekezdése szerint a 249–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek.
- [4] 1.2. A jelen alkotmányjogi panaszra okot adó konkrét ügy előzményéhez tartozik, hogy az alkotmányjogi panasz és az abban hivatkozott bírói döntések szerint az indítványozó a Nemzeti Adó- és Vámhivatal igazgatója részére megküldött, „kormánytisztviselői jogviszony lemondással történő megszüntetése” tárgyú, 2021. február 1-jén kelt okiratával a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál fennállt, határozatlan idejű kormánytisztviselői jogviszonyáról a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) 61. § (1) bekezdésére hivatkozással lemondott. Kérte, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyát az alperes a Kttv. 61. § (2) bekezdésére figyelemmel, 2 hónapos lemondási idő elteltével, 2020. április 1-jén szüntesse meg.
- [5] Ezt követően az indítványozó keresettel a bírósághoz fordult, amelyben elsődlegesen kérte a bíróságot, hogy – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 34. § b) pontja alapján – kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását a Nav. Szj. tv. 148. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére a rendelkezéseknek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, XII., XIII., XV. és XXIV. cikkeibe ütközése miatt. Módosított kereseti kérelmében kérte továbbá, hogy a bíróság a Nav. Szj. tv. 216. § (6) bekezdése alapján, általánycímén 9 havi távolléti díjának mint végkielégítésnek megfelelő összeg és késedelmi kamata megfizetésére kötelezze az alperest.
- [6] Az indítványozó 2021. június 30-án alkotmányjogi panaszt is előterjesztett közvetlenül az Alkotmánybíróságon a Nav. Szj. tv. 70. §-a, 148. § (1) bekezdése, 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése ellen az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapítva. Erről az alkotmányjogi panaszról az Alkotmánybíróság 3166/2022. (IV. 12.) AB végzése (a továbbiakban: Abh.) döntött.
- [7] Az Abh.-ban elbírált panasz lényege szerint az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a Nav. Szj. tv. nem teremtette meg annak lehetőségét, hogy amennyiben szolgálati jogviszonyának hátrányosabbá válása miatt nem kíván tovább személyi állományban maradni, akkor kérhesse szolgálati jogviszonyának felmentéssel történő

megszüntetését és ennek megfelelően a kötelékben eltöltött évek alapján járó végkielégítése megfizetését. Állította, hogy amennyiben a számára hátrányos kinevezést nem kívánja elfogadni, a Nav. Szj. tv. „belekényszeríti” abba, hogy jogviszonyát lemondással szüntesse meg, ami miatt elesik az őt egyébként megillető végkielégítéstől, mely jogos várományt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog védelme illet meg. Szerinte a szabályozás sérti a jogbiztonság követelményét, mert jogviszonya hátrányos alakulására nem készülhetett fel, illetve az a Nav. Szj. tv. alapján visszamenőlegesen változott meg. Álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe foglalt diszkrimináció-tilalom is sérült, mert más, vele összehasonlítható helyzetben lévő foglalkoztatottak (pl. ügykezelők, pénzügyőrök) a Nav. Szj. tv. alapján kérhették felmentésüket, és igényt tarthattak a végkielégítésre, ő mint tisztviselő státuszú foglalkoztatott viszont nem (Indokolás [3]).

- [8] Az Abh. az indítványozónak az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát visszautasította. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszában utalt az Abh.-ra. Továbbá jelezte azt is, hogy a bíróság időközben döntött kereseti kérelméről.
- [9] A Kúria Kf.VII.45.047/2021/4. számú – kormányzati szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatos közszolgálati jogvita tárgyában keletkezett – ítélete a Fővárosi Törvényszéknek az indítványozó keresetét elutasító 48.K.701.726/2021/9. számú ítéletét hagyta helyben. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemmel kapcsolatos döntését Nav. Szj. tv. 67. § b) pontjára, és 69. §-ára, Nav. Szj. tv. 249–251. §-ára, 253. §-ára alapította. Kiemelte, hogy a jogviszonyt nem az alperes, hanem lemondással a felperes szüntette meg. A Kúria mint másodfokú bíróság döntésének elvi tartalma, hogy a Nav. Szj. tv. 249. § (1) bekezdés a) pontja 2021. január 1-től hatályos rendelkezései értelmében a törvény hatályba lépésével a NAV-nál 2020. december 31-én foglalkoztatott kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonya az e törvény szerinti, tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá alakult át, ezért a kormánytisztviselő felperes kormányzati szolgálati jogviszonya is átalakult – a felek akarától függetlenül – tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá (Indokolás [70]).
- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint a panasz eljárásjogi alapját az képezi, hogy a jelen jogszabályi rendelkezéseket az indítványozó ügyében az eljáró bíróságok alkalmazták, illetőleg azokat alkalmazniuk kellett.
- [11] 1.3. A panaszt az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírálta el.
- [12] A panasz szerint a kifogásolt rendelkezések sértik a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát, a kellő felkészülési idő követelményét, továbbá a diszkrimináció tilalmába ütköznek, egyúttal sértik a tulajdonhoz való jogot, és a munkához, a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot.
- [13] A tulajdonhoz való jog sérelme körében az indítvány javarészt az alkotmánybírói gyakorlat áttekintését tartalmazza. A panasz szerint a törvény belekényszeríti az indítványozót abba, hogy lemondással szüntesse meg jogviszonyát, ha a számára hátrányos új jogállást nem kívánja fenntartani. A szabályozás ezzel együtt megfosztja az őt jogszerűen megillető végkielégítéstől. Az új jogállás elkerülésére például az ügykezelőknek és a pénzügyőröknek volt lehetőségük, kérhették felmentésüket. A jogállása előre nem látható módon, rövid időn belül, hátrányosan változott meg, nem volt lehetősége erre felkészülni. A jogalkotó nem tette lehetővé számára a vele összehasonlítható helyzetben lévő más személyekhez hasonló módon azt, hogy az új jogállási törvényre tekintettel felmentését kérje, mely egyben azt is jelentette volna, hogy a végkielégítésre jogosultságát nem veszíti el. Foglalkoztatotti jogviszonya szakadatlanul fennállt, a végkielégítés legmagasabb összegét megalapozó szolgálati időt is teljesítette. Ezért joggal számíthatott arra, hogy amikor jogviszonya véget ér, végkielégítésre lesz jogosult. A végkielégítés azért is élvezi a jogos várományra kiterjedő védelmet, mert annak összege beleszámít a nyugdíj alapjába. A panasz felhívja az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes eseti döntéseit is.
- [14] A panasz utal továbbá arra, hogy a kifogásolt rendelkezések kapcsolatban állnak a jogállamiság, jogbiztonság követelményével; jóllehet ezek a követelmények az indítvány szerint alkotmányjogi panaszban nem hivatkozhatók, az indítvány szerint ugyanakkor „a teljes kép és a szabályozás alkotmányellenességének megítéléséhez ezek áttekintése is szükséges”.
- [15] A munkához való jog, a foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelmével kapcsolatban a panasz – szintén az alkotmánybírói gyakorlat felidézése után – megállapítja, hogy a Nav. Szj. tv. nem biztosítja az egyén számára a döntés lehetőségét. Az új jogállás el nem fogadását a törvény egyes személyi csoportok számára tette lehetővé azáltal, hogy kérhették jogviszonyuk felmentéssel megszüntetését. Nem tekinthető szabad elhatározáson alapuló döntésnek, ha az egyénnek a számára hátrányos jogviszony változás visszautasítása kizárólag jelentős összegű végkielégítés elvesztése árán biztosított. A munkához való jog körében érvényesülő

önrendelkezést az állam csak látszólag teremti meg. A jogviszony megváltozását az indítványozó semmilyen módon nem kerülhette el, egyedül a lemondás jogintézménye állt rendelkezésre.

- [16] A diszkrimináció tilalmával kapcsolatban, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése állított sérelméről az alkotmánybírósági gyakorlatot megjelenítő határozatok idézését követően a panasz azzal érvel, hogy a törvény a kérelemre történő felmentés lehetőségét egyes jogalanyok számára lehetővé tette, mások számára nem, ezzel indokolatlanul tesz különbséget jogalanyok között. Ezen diszkrimináció következménye, hogy az érintett személyek egy része számára nincs lehetőség arra, hogy az új jogviszonyt elkerüljék, illetve egyedül a lemondás áll rendelkezésre, ez esetben azonban a végkielégítéstől eszik az egyén. Különösen visszas az a panasz szerint, hogy a törvény a pénzügyőri státuszban és ügykezelői státuszban foglalkoztatottak számára lehetővé teszi a felmentés kezdeményezését a Nav. Szj. tv. szerinti jogviszony átalakulásával, más szolgálati viszonyban állók (és tisztviselői státuszba kerülők) számára nem. A különbségtételnek a panasz szerint a jogalkotó semmilyen indokát nem adta, és ilyen indok nincs is, ezért a szabályozás önkényes.
- [17] 2. A pénzügyminiszter 2022. október 11-én az ügygel kapcsolatos álláspontjáról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot [Abtv. 57. § (1b) bekezdése].
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [19] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani; az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő a panasz 2022. augusztus 19-i beadásával megtartott, az alkotmányjogi panaszban említett jogerős ítéletet az indítványozó jogi képviselője 2022. június 20. napján vette kézhez elektronikus úton. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül érkezett.
- [20] 3.2. Az Alkotmánybíróság a panaszról, azt a tartalma szerint elbírálva, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében döntött.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel a sérelmezett bírói döntéssel zárult eljárásban félként szerepelt. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, további jogorvoslat nincs számára biztosítva.
- [22] 3.4. Az indítvány nem tartalmaz megfelelő indokolással ellátott, konkrét kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Nav. Szj. tv. melyik konkrét rendelkezése, milyen okból, milyen módon hátrányos a felhívott, Alaptörvényben biztosított egyes jogokat – a tulajdonhoz való jogot, a munkához, foglalkozás szabad megválasztásához való jogot – illetően. Nem szerepel a panaszban, hogy mi az a konkrét hátrány – a jogviszony absztrakt átalakításánál – amely az indítványozót konkrét módon, hátrányosan érinti. A támadott szabályok elvont módon a kormánytisztviselő kormányzati szolgálati jogviszonyának a Nav. Szj. tv. szerinti tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá alakulásáról szólnak általánosságban. Az alkotmányjogi panasz a korábbi kormányzati szolgálati jogviszonnyal a Nav. Szj. tv. szerinti tisztviselői státuszú szolgálati jogviszonnyá átalakítását kifogásolja anélkül, hogy bemutatná azokat a konkrét, a jogszabályból eredő körülményeket, amelyek alátámasztják azt az állítást, hogy a korábbi jogviszonya hátrányosan változott meg, és ez az Alaptörvényben biztosított jogait sérti. Ebben a körben a panasz 9. pontja „a Vám- és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete 2020. november 6-án kelt jogszabály tervezet véleményezésében” foglaltakat említi meg, az ügyben releváns tények között; a panasz 11. pontja szerint pedig a kinevezés „nem rögzít előrelépési dátumot”, és a közvetlen munkahelyi vezető akár 30%-kal alacsonyabb irányba is eltérítheti a fizetését.
- [23] A panasz visszatérő megállapítása, hogy a jogviszony törvény erejénél fogva átalakításánál az indítványozó a felmentését nem kérhette, ezért a várható végkielégítésétől esett el a jogviszonya saját elhatározásából,

lemondással megszüntetésénél. Nem derül ki azonban az alkotmányjogi panaszból, hogy a jogviszony átalakítására vonatkozó Nav. Szj. tv.-nek a panaszban támadott konkrét rendelkezései – amelyek értelmében a munkáltatói jogkör gyakorlójának határidőben meg kellett állapítania egyebek között az érintett fizetési fokozatát, alapilletményét [251. § (1) bekezdése], és amelyek arról szólnak, hogy a 249–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek [253. § (1) bekezdése] – miért értelmezhetők jogelvonásként a konkrét esetben, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait illetően.

- [24] 3.5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [25] Az alkotmányjogi panasz a Nav. Szj. tv. 251. § (1) bekezdése és 253. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányul. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, hasonló alkotmányjogi panaszról a 3354/2022. (VII. 25.) AB végzésben döntött, és a Nav. Szj. tv. 249. § (1) bekezdés *b)* pontja, 250. § (2) bekezdése és 253. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasította.
- [26] A jelen esetben a Nav. Szj. tv. támadott 251. § (1) bekezdése határidőről, a munkáltatói jogkör gyakorlója intézkedésének a tartalmáról szól, abban megkülönböztetés nem ismerhető fel a panaszban foglaltak alapján. A 253. § (1) bekezdése pedig arról szól, hogy a 249–251. § szerinti munkáltatói intézkedés nem minősül a kinevezés, illetve a hivatásos szolgálati jogviszony egyoldalú módosításának, illetve átszervezésnek.
- [27] Az indítvány ugyanakkor többször hivatkozik arra, hogy másoknál – a panasz szerint a pénzügyőri státuszban és az ügykezelői státuszban foglalkoztatottnál – a törvény tartalmazza, hogy a jogviszony átalakulásához kapcsolódóan az ilyen személyt a kérelmére fel kell menteni. A Nav. Szj. tv. 253. § (2) bekezdése, amely a kérelemre felmentés lehetőségét tartalmazza, a pénzügyőri státuszú foglalkoztatottakra, és ezek közül azokra vonatkozik, akiknek tisztviselői munkakört állapítanak meg. Hasonló szabályt az ügykezelőkre a Nav. Szj. tv. 253. § (4) bekezdése tartalmaz, ha a kormányzati ügykezelő foglalkoztatott jogviszonya munkaviszonyá alakulna át.
- [28] Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése sérelme akkor merülhet fel, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne {lásd: 3073/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}. Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem merülhet fel az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján.
- [29] A jelen esetben az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a jogszabály más előírása a szabályozás szempontjából nem azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyokra vonatkozik, az indítványra okot adó ügyben kormányzati szolgálati jogviszony alakult át, és nem kormányzati ügykezelő jogviszonya munkaviszonyra vagy pénzügyőr hivatásos szolgálati viszonya tisztviselői jogviszonyra.
- [30] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy Nav. Szj. tv. támadott rendelkezéseivel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését illetően.
- [31] 4. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2123/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő szabályozási kérdésekről szóló 2022. évi V. törvény 14. §-ának (1)–(6) bekezdései, (9) és (12)–(13) bekezdései, valamint a (20) bekezdése és a 15. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] A 2022. szeptember 6-án benyújtott alkotmányjogi panasz szerint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő szabályozási kérdésekről szóló 2022. évi V. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 14. §-ának (1)–(6) bekezdései, (9) és (12)–(13) bekezdései, valamint a (20) bekezdése és a 15. §-a alaptörvény-ellenesek.
- [3] Ezek a rendelkezések az egyes köznevelési intézményekben (óvoda, általános iskola, egyéb iskola) tartható sztrájk esetére a még elégséges szolgáltatás mértékét és feltételeit állapítják meg (Vtv. 14. §), továbbá arról szólnak, az előbbiekhöz kapcsolódóan, hogy a munkavégzési kötelezettségnek egyébként eleget nem tevő közalkalmazottal, munkavállalóval szemben a munkáltató milyen hátrányos jogkövetkezményt alkalmazhat (Vtv. 15. §). A 15. § szerint jogkövetkezmény alkalmazás nem kötelező, de a munkáltató alkalmazhat jogkövetkezményt, ha feltételei fennállnak. A Vtv. e rendelkezései 2022. június 1-jén léptek hatályba.
- [4] 1.1. Az indítványozó természetes személy, az alkotmányjogi panasz és az egyik melléklete (pedagógusigazolvány) szerint pedagógus. Az indítvány szerint – amelyet az Alkotmánybíróság a tartalma szerint bírált el – a támadott rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XVII. cikk (1)–(3) bekezdésével és a B) cikk (1) bekezdésével. A XVII. cikk munkavállalók és a munkaadók együttműködéséről, kollektív szerződés kötéséről, a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogáról szól és tartalmazza a munkavállalók jogát az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez. A B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. A panasz – a szabályozás és előzményei bemutatása és kritikája mellett – számos alkotmánybíróági határozatot idéz, és hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bírósága egyes eseti döntéseire is.
- [5] Az indítvány szerint a Vtv.-nek a pedagógusok sztrájkjogát korlátozó rendelkezése a 55/1993. (X. 15.) AB határozat és az 125/2008. (X. 17.) AB határozat alapján rendeltetésellenes, jogbiztonsággal ellentétes, ezért sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését. A panasz szerint, ha a jogalkotó visszaél jogalkotói hatalmával – tehát nem „pusztán” valamely alapjogot sértő normát alkot – az a jogállamiság rendkívül súlyos sérelme. Ezen sérelem a felkészülési idő hiányával és a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának megsértésével összevethető súlyú romlását okozza a jogállamiság elvének, ezért ebben az esetben érdemi vizsgálatnak van helye.
- [6] A panasz szerint a Vtv.-ben megjelenő az a szabályozás, ami a még elégséges szolgáltatás körében gyakorlatilag normál munkarendet vár el, mindemellett az azokat nem teljesítőket még szankcionálja, is teljes mértékben elfogadhatatlan és alaptörvény-ellenes a sztrájkhoz való jog tükrében. A sztrájk lényege ugyanis az ideiglenes munkabeszüntetésben van, ezért a sztrájkjog korlátozása nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének; a korlátozások nem szükségesek a jogalkotó által hivatkozott okból (eszerint a gyermekek művelődéshez, megfelelő testi és lelki fejlődéséhez szükséges a köznevelés zavartalan működésének a biztosítása) és nem is arányosak.
- [7] 1.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltételeinek a fennállása igazolása körében arra hivatkozik az indítványozó, hogy pedagógus, a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Köznev. tv.) 63. § (1) bekezdése a) pontja alapján megilleti az a jog, hogy személyét, mint a pedagógus-

közösség tagját megbecsülik, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartásuk, nevelői, oktatói tevékenységét értékelik és elismerik. A panasz szerint Magyarországon a pedagógusok bére jelentősen elmarad a diplomás átlagfizetéshez képest, mivel annak összegét 2015-től kezdve a 2014-es minimálbérből számítják. A panasz szerint mindemellett a magyar tanárok tanítási óraszámja a legmagasabb egész Európában; ilyen megterhelő és kiélezett helyzetben a munkabeszüntetésnek mint a gazdasági és szociális érdekek érvényre juttatásának és a nyomásgyakorlás eszköze ellehetetlenítésének súlyos következményei vannak a pedagógus társadalom tagjaira. Így a panasz szerint az indítványozó az érdekérvényesítő képességtől való megfosztás miatt nem tud fellépni az őt megillető jogok érvényesítése érdekében. A köznevelési intézményeket érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 36/2022. (II. 11.) Korm. rendeletre utalva hivatkozik arra, hogy a pedagógusok munkabeszüntetéshez való jogának kiüresítését megvalósító, ideiglenesnek szánt veszélyhelyzeti kormányrendelet tartalma 2022. június 1-jétől kezdve általánossá vált, a Vtv.-ben az elégséges szolgáltatás körében olyan szigorú követelményeket határozott meg a jogalkotó, amelyek kiüresítik a pedagógusok munkabeszüntetéshez való jogát, arra kényszerítve őket, hogy a jog keretei között nem értelmezhető polgári engedetlenség eszközehez forduljanak, gazdasági és szociális érdekeiknek érvényesítés érdekében. Mindezen indokok alapján az indítványozó kéri személyes érintettsége megállapítását.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással el látott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulója szerint az alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtották be.
- [10] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel, megjelöli azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (2) bekezdése], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét, megjelöli az eljárás megindításának indokait, a sérelmezett jogszabályt, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 41. § (1) bekezdés, 52. § (1b) bekezdés *f* pont], továbbá indokolást arra, hogy jogorvoslati lehetőség miért nem áll fenn.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban megállapította, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárásfajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy, hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben {vö. 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság a 3230/2022. (V. 11.) AB végzésben arra is rámutatott, hogy „csak abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján eljárva, ha az indítványozó igazolja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül hatályosult, és ennek következtében őt alapjogsérelem érte” (Indokolás [14]).
- [12] Az olyan indítvány, amely nem tartalmazza ennek az igazolását, nem alkalmas arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi eljárása alapjául szolgáljon.
- [13] 2.2. Az indítvány nem tartalmaz érvelést arról, hogy az indítványozó munkabeszüntetéshez való joga gyakorlását tervezi, erre készült (aktuális, azaz jelenvaló érintettség követelménye), és az indítvány nem igazolta azt sem, hogy a Vtv. támadott rendelkezései általánosan, elvont módon tiltják a jogszabály erejénél fogva a munkabeszüntetéshez való jog gyakorlásának a tervezését vagy a gyakorlását a köznevelési intézményekben, vagyis jogalkalmazói döntés közbejötté nélkül hatályosulnának. Az indítvány nem tartalmaz érvelést arról, hogy az indítvány benyújtásakor az indítványozót foglalkoztató köznevelési intézményt illetően a sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény szerinti sztrájk, vagy egyeztető eljárás [2. § (1)–(3) bekezdés] lenne folyamatban.
- [14] A jelen ügyben ezek miatt a körülmények miatt az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem állapíthatók meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz fennállásának a feltételei az indítványozó személyét

illetően. Önmagában az, a panaszban a pedagógus igazolvány másolatával igazolt egyetlen személyes körülmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtója pedagógus, nem alkalmas annak megalapozására, hogy a Vtv. támadott rendelkezései – így a 14. § több bekezdése, amelyek különféle köznevelési intézmény-típusra vonatkoznak, továbbá a munkavégzési kötelezettségének egyébként eleget nem tevő személlyel szemben alkalmazható jogkövetkezményről szóló 15. § – az indítványozót aktuálisan, jelenvaló módon érintik, vele szemben közvetlenül hatályosulnak.

[15] 2.3. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy már vizsgálta a Vtv. 14. §-a és 15. §-a alaptörvény-ellenességét, a jelen indítványban szereplő alaptörvényi szabályok mentén, tartalmi szempontból azonos alkotmányjogi összefüggések alapján, és az indítványt 2022. november 29-én elutasította [1/2023. (I. 4.) AB határozat].

[16] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2019/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.IV.10.146/2021/9. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.307/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Bajnai Gábor ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozót a PKKB 8.P.103.671/2018/36. számú ítéletével cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezte. A jogi képviselő az indítványozó gondnokától származó meghatalmazást csatolta.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.IV.10.146/2021/9. számú részítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.307/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és az Abtv. 43. §-a szerinti megsemmisítése iránt. Az indítványozó tekintettel a bírósági döntések tényállásainak szoros összefüggésére egységes indokolással ellátott indítványt terjesztett elő.
- [3] Az alapul szolgáló ügyet illetően az indítványozó-alperes 2001. március 1-től megbízási szerződés alapján töltötte be ügyvezető igazgatói tisztségét, majd a 2003. április 29-től 2008. április 30-ig tartó határozott idejű munkaszerződés alapján a felperes elnök-vezérigazgatói munkakörét látta el. A felperes alapszabálya értelmében az elnök-vezérigazgató a felperesi egyesület első számú vezetője volt. A felperesi egyesület ingatlan adásvétel, valamint egyéb ügyletek kapcsán kártérítési keresettel élt az alperesi indítványozó ellen.
- [4] 2. A megismételt elsőfokú eljárásban a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 12.M.70.002/2020/26. számú ítéletével a felperesi egyesület keresetének helyt adva, arra kötelezte az alperesi indítványozót, hogy kártérítés címén fizessen meg mindösszesen 214 180 194 Ft-ot, ennek járulékait, valamint perköltségét.
- [5] Az indítványozó az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben részletesen kitért az elsőfokú ítélet tény- irat-, és jogszabályellenes megállapításaira, különösen egyes releváns nyilatkozatok figyelmen kívül hagyására, illetve iratellenes értékelésére. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság – az elsőfokú ítéletet részítéletnek minősítve – a 2.Mf.31.070/2021/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a kártérítési felelősség vonatkozásában helybenhagyta, egyben kötelezte az elsőfokú bíróságot, hogy az indítványozó beszámítási kifogását is bírálja el. Az indítványozó, a Fővárosi Ítéltábla részítéletével szemben felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriánál, amelyben sérelmezte az eljárási- és anyagi jogszabályok megsértését. Erdemben azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság olyan elsőfokú ítéletet hagyott jóvá, amely tény-, irat- és jogszabályellenes, a felperes az indítványozó kártérítési felelősségét bizonyítani nem tudta, annak hiányában pedig az ítélet megalapozatlan. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság, Mfv.IV.10.146/2021/9. számú részítéletével a Fővárosi ítéltábla 2.Mf.31.070/2021/7. számú részítéletét hatályában fenntartotta.
- [6] A Kúria ítéletében leszögezte, hogy a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. A peres eljárás tárgya az alperes kártérítési felelőssége volt. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az alperesi indítványozó magatartását a munkaköréhez igazodó gondossági mérce alapján kellett vizsgálnia. Az alperessel, mint a felperes első számú vezetőjével szemben az elvárható magatartás magas szintű volt, munkaviszonya fennállása alatt nem tanúsíthatott olyan magatartást, amely a munkáltatója gazdasági érdekeit veszélyezteti. Az eljáró bíróságoknak tehát a felperes

kártérítési igényét a magasabb szintű gondossági mérce alapján kellett megítélni. A bíróságok részletesen foglalkoztak az ingatlan adásvétel kapcsán az alperesi indítványozó aktív és – a részletes tájékoztatást mellőző – passzív, mulasztásban megnyilvánuló magatartásával, mely révén a vezető állású munkavállalókkal szemben támasztott magasabb szintű gondosságot nem tanúsította, kárt okozva ezáltal a felperesnek. Emellett vizsgálták az eljáró bíróságok a gazdátlan állomány gondozására annak ellenére kötött biztosítási-ügynöki megállapodást, hogy a felperes munkavállalói e tevékenység ellátására jutalék fizetése nélkül kötelesek voltak. Megállapítást nyert, hogy az így kifizetett, valamint a szerződés alapján kifizetendő jutalék összege a felperesnél kárként jelentkezett. Ítéletében kitért a Kúria arra is, hogy a felperes az alperessel szemben a kifejtettek szerint alappal érvényesített kártérítési igényt, amely ezáltal nem minősült sem rendeltetésellenes joggyakorlásnak, sem az egyenlő bánásmód megsértésének, így az ellenkérelemben foglalt alperesi hivatkozásokkal kapcsolatban az eljáró bíróságot nem terhelte kioktatási kötelezettség.

- [7] 3. Az indítványozó által sérelmezett másik jogerős döntés, a beszámítási kifogás tárgyában született. A Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.307/2021/9. számú másodfokú ítéletével hatályában fenntartott elsőfokú ítéletben a bíróság kifejtette, hogy az alárendelt kölcsöntőke szerződéseken alapuló alperesi beszámítási kifogást adhéziós igénynek tekintette, utalva a jogerős részítéletre, mely szerint nem akadályozza az igény munkaügyi perben történő elbírálásának az a tény, hogy a kölcsönszerződések tárgyában egyébként polgári bíróság jogosult eljárni, mivel a konkrét beszámítási kifogással érintett igény a munkaviszonnyal közvetlen kapcsolatban lévő jognak minősült. Az érdemi vizsgálat eredményeként az eljáró bíróságok által elfoglalt álláspont szerint az indítványozó szándékos károkozására tekintettel nem volt helye beszámítási kifogás érvényesítésének. A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, az alapján a tényállást helyesen állapította meg, az ügy érdemét tekintve megalapozott következtetéseket vont le és helyes döntést hozott. A másodfokon eljáró Ítéltábla rámutatott, hogy – a részletekbe menő bizonyítási eljárás mellett – a beszámítási kifogás egyrészt a kölcsönszerződés felmondásával kapcsolatos rendelkezések semmissége és a szándékos károkozás okán volt alaptalan, másrészt az ügyleti kamat alapügylettől eltérő értékelésére sem volt lehetőség.
- [8] 4. Az indítványozó ezt követően az Alkotmánybírósághoz fordult, mivel álláspontja szerint a sérelmezett bírósági döntések, az azokkal kapcsolatos alapjogi sérelmek szorosan összefüggnek, ezért egy egységes alkotmányjogi panasz indokolást terjesztett elő az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése; és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva. Hiánypótlási felhívást követően pontosított és kiegészített indítványa szerint sérült az egyenlő bánásmód követelménye, „mivel a bíróságok az azonos, összehasonlítható csoportba tartozók eljárását, döntéseit, jognyilatkozatait és jogügyleteit nem az egyenlő bánásmód követelményének megfelelően, hanem kifejezetten az indítványozó hátrányára értékelték.” A tisztességes eljáráshoz való joga pedig azért sérült, mert „a sorozatos perjogi jogsértésekből az a következtetés vonható le, hogy az eljáró bíróságok az objektív tények helyett, kizárólag az indítványozó személyét helyezték előtérbe.”
- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] Az indítványozó az alapügy tárgyát képező eljárásban alperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria sérelmezett részítéletét – a letöltési igazolás szerint – 2022. április 27. napján kézbesítették, míg a Fővárosi Ítéltábla ítéletét 2022. április 22. napján kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2022. június 17. napján – mindkét döntés tekintetében a törvényes határidőn belül – nyújtották be.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte

az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a sérelmezett bírósági döntéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Az Alaptörvény XV. cikke tekintetében azonban a beadvány nem tartalmaz az alapjogi sérelemmel összefüggő alkotmányossági érvelést, így e részében az alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.

- [14] Az indítványban szereplő – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állított – alapjogi sérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alapjogsérelmet tárt fel, hanem azt kívánta elérni, hogy elsődlegesen a kártérítési felelősséget illetően, másodlagosan annak összegére vonatkozóan az eljáró bíróságok álláspontjától eltérő állásfoglalást érjen el az alkotmánybírósági eljárás eredményeként.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]]. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak a kártérítési felelősség kérdésével, valamint annak összegszerű mértéke meghatározásával, részletekbe menő bizonyítási eljárás mellett, kellő részletességgel indokolva azt.
- [16] 5. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1694/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2023. (III. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.831/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Barta Sándor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alperese volt. Az egyedi ügy felperese, valamint az egyedi ügy II. rendű alperese közvetítő révén „üzleti kapcsolatban” álltak, aminek keretében a felperes 2-4 havi időre 1 000 000–2 000 000 Ft összeget adott kölcsön a II. rendű alperesnek, amiért utóbbi havi 5% kamatot fizetett. A futamidő végén a felek új szerződést írtak, amibe a tőkén felül realizált kamatot is beforgatták.
- [3] 2011 őszén a közvetítő javaslatára a felek abban állapodtak meg, hogy 50 000 000 Ft-tal megterhelik a felperes ingatlanját, a felperes pedig azt jelzálogként ajánlja fel, és ezután havi 5% kamatot kap. Az ügylethez szükséges 50 000 000 Ft-ot az indítványozó biztosította.
- [4] 2012. január 27-én a felperes és az I. rendű alperes kölcsönszerződést kötött a perbeli 50 000 000 Ft-ra. A szerződésben rögzítették, hogy a felperes 50 000 000 Ft kölcsönt kapott az indítványozótól 2012. július 27-i visszafizetési határidővel. A felek ugyanezen a napon jelzálogszerződésben kötötték ki, hogy a felperes jelzálogul köti le a tulajdonában álló lakóház, udvar megjelölésű ingatlant. A felperes 2012. február 9-én közjegyző előtt közokiratba foglalt tartozáselismerő és kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett adóskén és zálogkötelezettként.
- [5] A II. rendű alperes 2-3 alkalommal küldte a kölcsönösszeg 5%-ának megfelelő összeget a felperes részére, melyet utóbbi egy alkalommal átvett, a továbbiakban pedig azt tovább forgatva újra befektette. Ezt követően azonban a II. rendű alperes nem teljesített, mert büntetőeljárás indult ellene és előzetes letartóztatásba került.
- [6] Az indítványozó 2012. augusztus 8-án felszólította a felperest, hogy a kölcsönösszeget annak lejártára tekintettel három napon belül fizesse vissza. A felperes halasztást kért, amit az indítványozó azzal a feltétellel biztosított, hogy opciós szerződést kötnek a felperes ingatlanára. Ilyen szerződés megkötésére végül nem került sor.
- [7] A felperes időközben maga is feljelentést tett a II. rendű alperes ellen, egyúttal polgári jogi igényt is előterjesztett a büntetőeljárásban. A Fővárosi Törvényszék ennek folytán egyetemlegesen kötelezte a II. rendű alperest, valamint a közvetítőt – a büntetőügy II. rendű vádlottját –, hogy fizessenek meg 46 300 000 Ft-ot a felperes javára a felperes által a közvetítőtől hozamként átvett összegek elszámolásával.
- [8] Az indítványozó végrehajtási eljárást kezdeményezett a közjegyzői okirat alapján a jelzálogból való kielégítés iránt. A felperes a végrehajtási eljárást megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló követelés nem jött létre, mert a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 210. § (1), (2) és (4) bekezdései alapján érvénytelen. Majd keresetét kiterjesztve a kölcsön-szerződés, a jelzálogszerződés, valamint a közokirat érvénytelenségének több jogcímen való megállapítását kérte.
- [9] A felperes keresetét a Székesfehérvári Járásbíróságon nyújtotta be, majd pert a Budapest Környéki Törvényszékre tették át.
- [10] Végleges keresetében a felperes kérte a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását arra tekintettel, hogy az színlelt és valójában az alperesek között jött létre. Előadta továbbá, hogy a szerződés jogszabályba, valamint nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, és lehetetlen szolgáltatásra irányul. Azt is fenntartotta, hogy a felsorolt indokok alapján semmis a kölcsönszerződés, a jelzálogszerződés és a közjegyző előtt közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat, továbbá azok érvénytelenségük megtevesztés és tévedés, illetve feltűnő értékaránytalanság

miatt. Elsődlegesen kérte az eredeti állapot helyreállítását, ennek körében az ingatlannyilvántartásból a jelzálogjog, a végrehajtási jog és az árveréskitűzés törlését. Másodlagosan az érvénytelenség megállapítását kérte a régi Ptk. 339/A. § (1) bekezdése alapján.

- [11] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék elutasította a keresetet. A felperes által benyújtott fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [12] A felperes felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, valamint az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a perköltségre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően megváltoztatta.
- [13] A felülvizsgálati ítélet rendelkező része értelmében a Kúria megállapította, hogy a kölcsönszerződés, a jelzálogszerződés, valamint a közjegyző által közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelen. Megkeresi a Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatalát, hogy a felperes ingatlanáról az indítványozó javára 50 000 000 Ft kölcsön és járulékal erejéig bejegyzett jelzálogjogot törölje.
- [14] A Kúria egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [15] A Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 4. § (1) bekezdésének és 221. §-ának, továbbá a régi Ptk. 201. § (2) bekezdésének, 205. § (3) bekezdésének, 207. § (6) bekezdésének, 200. § (2) bekezdés második fordulatának, valamint 236. § (3) bekezdésének sérelmét találta érdemben vizsgálhatónak.
- [16] E körben az első- és másodfokú bírósággal egyetértve megállapította, hogy a kölcsönszerződés színlelt, azonban az előbbieket tévedtek abban, hogy a színlelt kölcsönszerződés egy hárompólusú jogviszonyt leplezett volna, valamint abban is, hogy a szerződés érvényes lenne. Az eljárás során feltárt szerződéses konstrukció ugyanis egy több, egymásra figyelemmel kötött szerződésen alapuló, ám végső soron kétoldalú jogviszonyt hozott létre: az alperesek között szóban létrejött befektetési jellegű szerződéssel és az ennek biztosítására kötött jelzálogszerződéssel létrejövő, valamint a fedezetért a felperest a II. rendű alperes részéről megillető ellenértékről szóló megállapodással kapcsolatos jogviszonyt. Az indítványozó nem jóhiszeműen adott kölcsönt, hanem azal saját befektetés volt a célja. E befektetés alapján a befektető a szerződés megkötésének időpontjában legális befektetéssel köztudottan el nem érhető, irreálisan magas hozamot ér el. A Legfelsőbb Bíróság BH1996. 206. számú eseti döntésében kimondta, hogy a legálisan teljesíthetetlen ígérettel kecsegtető ajánlat alapján létrejött szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, ennek folytán semmis. A II. rendű alperes már a szerződés megkötésekor tudta, hogy vállalt kötelezettségét nem tudja teljesíteni, illetve az csak mások megkárosítása útján lehetséges. Az indítványozó abból is következtethetett az ügylet illegális voltára, hogy noha a pénzt a II. rendű alperes részére adta át és tőle várta annak visszaadását, illetve a jelentős mértékű hozam kifizetését, nem vele kötött befektetési szerződést, hanem a felperessel kölcsönszerződést. A kölcsönszerződés, valamint ennek következtében a jelzálogszerződés és a tartozáselismerő nyilatkozat a jóerkölcsbe ütközésre tekintettel semmis.
- [17] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [18] Sérelmezte, hogy a Kúria az elsőfokú ítélet megváltoztatásával részrehajlóan és egyoldalúan juttatta a felperest olyan helyzetbe, hogy kockázat nélkül, kizárólag az indítványozó veszteségére gyarapodott. A Kúria eljárása az indítványozó tulajdonának elvonását jelenti. A felperes átadta a II. rendű alperesnek az indítványozó által rendelkezésére bocsátott pénzösszeget, és legalább két alkalommal gyarapodott és belőle a kamatszerzés révén. Továbbá a felperes közvetítőtől az ingatlana tehermentesítésére kapott összeggel is gyarapodott. A felperes tudatában volt annak, hogy az általa befektetni kívánt összeget az indítványozó kizárólag oly módon tudja szolgáltatni, amennyiben a tulajdonát jelzáloggal biztosíthatja. A büntetőügyben benyújtott polgári jogi igény alapján a Fővárosi Törvényszék kötelezte a II. rendű alperest, illetve a közvetítőt, hogy a felperes javára 46 300 000 Ft-ot fizessenek meg, a jelen ügyben pedig további 46 300 000 Ft igénye is van. Ha a felperes és a II. rendű alperes között nem jött létre érvényesen semmilyen kötelmi jogi viszony, akkor kérdéses, mi alapján ítélte meg a bíróság a felperes javára a polgári jogi igényben megjelölt összeget.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria nem adott magyarázatot arra, hogy ha több kétoldalú megállapodás jött létre, akkor miért öközött és a II. rendű alperes között jött létre befektetési szerződés, amikor az indítványozó kizárólag a megfelelő fedezet (a jelzálog) mellett volt hajlandó biztosítani a kikötött összeget.

- [20] Megalapozatlan az az állítás, hogy az irreálisan magas hozam legális befektetéssel nem érhető el; a Kúria álláspontjával ellentétben számos magas kockázatú tőzsdei befektetés esetén elérhető az ilyen szintű hozam többszöröse is.
- [21] Tévesen állapította meg a Kúria, hogy az indítványozó a szerződés megkötése pillanatában tudatában volt azoknak a körülményeknek, amelyekből felismerhető, hogy az ellentétes a társadalom által általánosan elfogadott normákkal.
- [22] A II. rendű alperes által működtetett rendszer lényege – ellentétben a Kúria álláspontjával – nem volt felismerhető sem az indítványozó, sem a felperes számára.
- [23] A szerződés megkötésével a vagyoni érdeksérelem az indítványozó tekintetében is bekövetkezett. A felperes saját felróható magatartására hivatkozott előny szerzése végett, ezért a jelzálogszerződés megkötésében sérült a régi Ptk. 4. § (4) bekezdése.
- [24] Ha az érvénytelen szerződést sem érvényessé tenni nem lehet, sem az eredeti állapot nem állítható helyre, akkor a bíróságnak arról kell gondoskodnia, hogy a semmis szerződésből egyik felet se érje alaptalan gazdagodás.
- [25] A Kúria teljesen más tényállást állapított meg, mint az első- és a másodfokú bíróság. Mindeközben csak feltételezésként – nem tényként – állapítja meg azt, hogy az indítványozó tudhatott a jóerkölcsbe ütköző motivációról. Ennek azonban ellentmondanak az iratok.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [27] Az indítványozó jogi képviselője 2022. április 12-én vette át a Kúria ítéletét, majd június 13-án, a 60 napos határidőn belül, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben küldte meg elektronikusan az elsőfokú bíróság részére a panaszt. A jogi képviselő a 2022. július 6-án átvett főtitkári felszólításra 2022. augusztus 5-én, határidőben adta fel a hiánypótlást.
- [28] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [29] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. A panasz az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseinek sérelmét egységesen indokolja. Ennek során kifejtésre kerül, miben látja megvalósultnak az indítványozó a tisztességes bírói eljáráshoz való jog, illetve a tulajdonhoz való jog sérelmét. Ugyanakkor jóllehet a panasz hivatkozik az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésére, e rendelkezések sérelme vonatkozásában nem tartalmaz semmilyen indokolást, ezért ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának. Egyebekben a panasz tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. A panasz kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [30] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírói eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [31] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [32] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben döntött az indítványozó felülvizsgálati kérelme felől.

- [33] Az indítványozó a fellebbezéssel kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [34] Az indítványozó az egyedi ügy alpereseként érintettnek minősül.
- [35] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [36] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése nem Alaptörvényben biztosított jogot rögzít, hanem az ügynevezett alapjogi tesztet tartalmazza és az alapjogok egymáshoz való viszonyára, azok alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő [pl. 3497/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [37] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [38] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [39] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [40] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások kivétel nélkül törvényértelmezési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén. A rendelkezésre álló iratokból kitűnően az eljáró bíróságoknak – a Kúria ítéletével érintett kérdésben – abban kellett állást foglalnia, hogy régi Ptk. 200. § (2) bekezdésének megfelelően a jóerkölcsbe ütközik-e a perbeli kölcsönszerződés. A felülvizsgálati eljárásban a Kúriának arra a kérdésre kellett választ adnia, anyagi jogszabálysértést valósított-e meg a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben azzal, hogy a kölcsönszerződést nem találta a jóerkölcssel ellentétesnek.
- [41] Az alapper folyamán feltárt tényállás alapján a Kúria azt a következtetést vonta le, hogy az indítványozónak kellő körültekintés, gondosság mellett tudnia kellett volna a II. rendű alperes törvénybe ütköző szándékáról a szerződések kapcsán. Ezt arra tekintettel látta megalapozottnak, hogy az indítványozó ismerte a szerződéses konstrukció részleteit, és ezen ismeret birtokában adott át pénzüsszegeket; továbbá jóllehet a II. rendű alperes részére adta át a pénzt, a felperessel kötött kölcsönszerződést, ami a vállalt és elvárt hozamra semmilyen utalást nem tartalmazott. A Kúria tehát a megállapított tényállás alapján, a felülvizsgálati eljárás keretei között a korábban eljáró bíróságoktól eltérő jogi következtetésre jutott. Következtetésének indokait a felülvizsgálati ítéletben kifejtette, azaz számot adott döntésének legfontosabb indokairól, és ezt a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó mérlegelési szabadság körében tette. Az Alkotmánybíróságnak nem áll hatáskörében a rendes bíróságok helyett állást foglalni annak kérdésében, mely szempontok alapján tekinthető a jóerkölcsbe ütközőnek a szerződés, illetve a bizonyítékok alapján milyen körülményekről tudhatott, illetve kellett volna tudomással rendelkeznie valamely félnek. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó vitatja a tény- és jogkövetkeztetések helytállóságát, azonban az előadott érveknek nincs alkotmányjogi relevanciája, nem tartalmaznak olyan szempontot ami a panasz érdemi elbírálását tenné szükségessé.
- [42] Az indítványozó állította a tulajdonhoz való alapvető jogának sérelmét. Álláspontját azzal indokolta, hogy a tisztességtelen bírósági eljárás eredményeként téves ítélet született, ami az ő vagyontól való megfosztásához vezet. Az Alkotmánybíróság ezzel szemben ismételten hangsúlyozza, hogy a panasz nem tartalmazott az érdemi vizsgálatot megkövetelő, alkotmányjogilag releváns érvelést, ezért a panasz a tulajdonhoz való joggal összefüggésben sem fogadható be.

- [43] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem felelt meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 14.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1452/2022.

• • •

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273